

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási ára 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherczeg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1906.

STAUDER JOSEF.

Szombat, július 7.

Ma számunk főbb közleményei:

Vészharang: Vésári mizériák.
A föltirati vita.
Az aradmegyei munkásokért.
Levél a vallásról. Irta: Egy katonatiszt.
Elzárásra ítélt város.
Harmine hold lángokban.
Barabás pártelnökét véresre verték.
Horváth Ádám tragédiája.
Gyermekrontók.
A szerelem halottja.
Tismillós hozomány.
Erdőpanama — sajgópanama.
Klausál Gábor unokahuga fogházban.
Szendrey, vagy Makó?
A pap büne.
Tárcsa: A vészharang. Irta: Maurice Level.
Csarnok: A megmáltott jövő. Irta: Csuka F.

Vásári mizériák.

Arad, július 6.

Az országos vásár az utolsó két évtized óta fokozatosan veszített jelentőségéből. A közlekedési eszközök tökéletesítése, az utazások olcsósága, a posta folytonosan emelkedő javulása, biztonsága az egyik részről; — a kereskedelem, az ipar példátlan emelkedése, a vevő és eladó közötti közvetítés ügyessége, élelmessége, fürgesége másrésztől, mind oly hatalmas tényezőknek bizonyultak, melyek az országos vásár jelentőségét és értelmét majdnem teljesen illuzóriussá tették nálunk.

A mi jó és hasznos még az országos vásárral jár, az ma már elenyésző csekély. Hiszen a kis községekbe, az utolsó falukba beviszik ma már az utazók a kereskedelem és az ipar majdnem minden

cikkeit. A nagymama meséjében élnek csak még azok a kedves és naiv dolgok, melyeknek keretét az országos vásár szolgált.

De elmélkedésünk célja nem az, hogy az országos vásár általánosságban ma már milyen rendű nemzetgazdasági intézmény, hanem csupán arra akarunk szorítkozni, hogy nálunk, a mi városunk miképpen felel meg rendeltetésének.

Évek hosszú sora óta halljuk a panaszt, hogy az országos vásár minálunk nem emelkedik túl egy valamivel élénkebb forgalmu hetipiacnál. Az élénkebb forgalom pedig nem úgy értelmezhető, hogy több az eladásra kínált árucikk és több a vevő, hanem csak úgy, hogy több a kínálat.

Es mi az, a mit az országos vásáron kínálnak? Nagybárra kielejtezt, idejét mult és divatból kiment árucikkek, melyeket a fővárosi kereskedő és iparos különben értékesíteni nem tud. A mi még jó, az az ipar némely ágában jelentkezik. De ez sem olyan, melyhez az utolsó falu is mindenkor, a mikor szüksége van rá, hozzá nem juthat ugyanazon minőségben, ugyanazon árban, mint az országos vásár idején.

A haszon, a célszerűség tehát, mint fennebb említettük, nagyon csekély és jobbra a helypénzekből áll, melynek révén a város egy bizonyos összegű jövedelemhez jut.

De mondjuk, hogy ennél több haszon is jelentkezik. Ezt a többlet hasznot azonban a város lakossága a nálunk divó rend-

szer, jobban mondva rendszertelenség folytán nagy árban fizeti meg.

Arad olyan gazdag a szabályrendeletek tekintetében, hogy ebben az irányban kétes hírű nevezetességre tettünk szert. A közrendészet, a köztisztaság, a közegészség, a közbiztonság szinte bele lett fullasztva a sok szabályrendeletbe és szinte hihetetlennek látszik, hogy akad még valami, a mi köllőleg szabályrendeletre nem lett.

Ez a valami pedig az országos vásár alkalmával tűnik szemünkbe. Lássuk hát közelebbről, hogy mi az?

Az aradi vásár beköszöntét első sorban a Szabadságtér veszi észre, még pedig nem a legkellemesebb oldalról. Itt állítják ugyanis fel a sátrakat, melyek természetesen kizsorigják onnan a rendes piacot és különben is nem épen a forgalom előnyére lépik el az egész nagy térséget.

Ha azonban a sátor-ütéseknek már meg kell lenni, akkor az a kérdés merül fel, hogy miért nincs szabályozva az, hogy mikor és mennyi idő alatt kell ezen alkotmányokat felállítani és vásár után azokat lebontani?

A vásár nálunk eredetileg két napig tartott, de kezdetét veszi bizonyos megszokás folytán már a vásár napját megelőző pénteken. Tehát 5 napig tart összesen.

A gyakorlatban azonban ez másként áll. A vásár idejét meglezőleg két héttel már oda hordják a sátor anyagát és álló két hetet tart, míg a sátrak elkészülnek.

A vészharang.

Irta: Maurice Level.

A templom tornyából áttekinthetett az egész város felett. Láta a folyót, amely nyugodtan hömpölygött medrében, a háztetöket s a járókelöket, mint apró fekete foltok tűntek fel előtte, amikor a toronyból letekintett.

Amikor megöregedett s nem tudta kenyerét megkeresni, ide felküldték, közel az Istenhez — ahogy ő mondogatta s a jó Istennek csak a kezét kell majd utána nyújtani, ha magához fogja szólítani...

A varjúk lassu röptét nézegetve, amint átszálltak a város fölött, éldegélt a harangjai között. El-elnézegette a deszka nyílásán át a köteleket, amelyek lenyultak a templom kövezetéig.

A kerek nyílás, amelyen egy ember át is bukhatott volna, már nem szédítette meg.

Ennek az életnek az egyhanguságát elviselhetőbbé tette számára leánya látogatása, aki mindennap elhozta apjának az ebédet. Ilyenkor elbeszélgetett leányával. Nyáron megkérdezte tőle, milyen termés kínálkozik, milyenek a legelők, amelyek távol feküdtek tőle, az ismerősökről is tudakozódott s így az öt év alatt bár egyszer sem jött le, mert lábál nem bírták volna el, de meg azután fel sem tudott

volna többé menni, minden eseményről pontosan értesült.

Néha idegen is vetődött a toronyba, ilyenkor megmutatta neki a vidéket, a szép kilátást, az országut.

— Ez az út a főt. Odébb az iskola épülete látható az meg a polgármesteri hivatal. Távolabb egy régi spátság romjai hevernek. Messzebb azon a dombon állították fel 1870-ben az ágyukat a poroszok. Ezeket a helyeket ugyan nehezen találja meg a térképen, de én minden kis dombnak tudom a nevét s minden fát ismerem.

Egy este ép le akart feküdni, amikor szokása szerint még egyszer körülhordozta tekintetét a láthatáron. A távolban alig észrevehető fényt pillantott meg. Az óra már rég elűtötte az éjfélt. Ugyan mitől ered a világosság?

Várt, hogy a világosság kiálszik, de a fény csak nem akart megszűnni s egyszerre mintha e kezdett volna futni s tüzes sávot húzott volna maga után. Hirtelen lángok emelkedtek fel.

— Hisz ez tűz! — szölt az öreg. Osmerte jól a vidéket s mindjárt tájékozódni is kezdett.

— Fogadni mernék, hogy a mosóházak és az apátság között támadt a tűz.

A veres fényben egyszerre tisztán kiváltak a házak s a fákat is jól kivette, sőt a

malom körvonalai is kezdtek előtte kibontakozni.

— Ez a Miloret malma... odébb a Yarny malma... egy... kettő... három... Az a Páris felé vezető út... Egy határkő... kettő... három...

Hangosan felkiáltott.

Az égő ház leánya háza volt.

Egy pillanat alatt átvillant agyában mindaz, ami az égő házba végbe mehet.

A gyermekek alusznak s szjalmük sincs a veszedelemről... A tűz a pajtába harapózik... A gabona is égni kezd... A friss szalma füstje áthatol a falon.

Most következik a szörnyű ébredés... A füst sűrűbb lesz... A kijáratokat láng nyaldossa... A gyermekek anyjukba kapaszkodnak... Iszonyu kiáltás hallatszik ki a házból... Recsegve zuhan alá a tetőzet... Néma csend... s a füstös lángok fel-felcsapnak a romok közül.

Kiabálol kezdett:

— Tűz! Tűz! — de hangja elveszett az éj csöndjében.

— Szegény kicsinyeim elpusztulnak! — kiabálta kezét tördelve.

A lángok megnövekedtek. Kezét szeme elé tette, hogy ne lássa a rémes látványt, amikor válla nekiütődött valaminek. Osztonszerűleg kinyújtotta karját s ujjai a harangokat érintet-

Vásár után pedig ugyancsak annyi időbe kerül, míg a sátrakat onnan elhordják. A Szabadságtér tehát eredeti rendelkezésétől 4—5 héten át elvonatik.

Itt van a hiba, amelyen segíteni kell. Tessék rendszabályt alkotni, hogy a sátrak 3 nappal a vásár előtt állítandók fel, és legkésőbb 3 nappal a vásár után lebontandók. Ha ez megtörténik, nem fog ott éktelenkedni még sokszor hetekig a vértanuk szobra körül a sok bódé; elég rossz szul van ugyanis, hogy a rendes hetipiacok is helyet találnak ezen a téren, amelyet Aradnak már csak a vértanuk emléke miatt is illenék valamivel jobban megbecsülni. De hát nálunk mindenre gondolnak, csak az ilyen kérdésekre nem, holott éppen az ilyenek helyes intézése különbözteti meg az igazi nagyvárosokat Mucsától. Lassanként azonban beletörődünk abba is, hogy Arad: Mucsá. □

A felirati vita.

Visontai már beszélt.

(A képviselőház ülése.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 6.

Tegnap még úgy volt, hogy a felirati vita ma végelgyengülésben csöndesen elszenderül.

— Szombaton ti is hazamehettek! — biztatta Justh Gyula azt a néhány képviselőt, aki ebben a nagy melegben fölálodsz a magát a hazáért.

Ma? ... Szó sem eshetik ilyenről. A nemzetiségek igen föl vannak paprikázva és rettenetes hosszú beszédekre készülődnek. É: minden azért van, mert Olay Lajos olyan hiteles nyilatkozott Polt Mihályról. (Azt mondotta róla, hogy ő legokosabb nemzetiségek között, tehát — nem való neki mandátum.)

Faggatják Olay Lajost, vajjon igaz-e az, amit Polt mandátumáról mondott:

— Nem igaz, — kiáltotta Olay — nem úgy mondtam. Nem azt mondtam, hogy megsemmisítjük a mandátumát akár van rá ok, akár nincs. Ilyen számárságot én nem mondtam. Azt mondtam, hogy megsemmisítjük, ha lesz rá ok. Különböző felszólalások majd a nyílt ülésben.

Szempillantás alatt terjedt el a hír a folyosón:

— Olay felszólal . . . Olay felszólal . . .

A petyhüdt hangulat elmúlik és mindenki fölviillanyozódik. Még Polt Mihály sem olyan kétségbeesett többé, mint tegnap. Már nem hiszteli, hogy Árszában vagyunk. Ha igazolják a mandátumát, bizonyosan Európába helyezi át Magyarországot.

Tudósításunk a következő:

(Folyó ügyek.)

Justh Gyula elnök megnyitja az ülést és mindenek előtt bitelerítik a múlt ülés jegyzőkönyvét. Ezután bemutatja a beérkezett irományokat és kérvényeket. Javasolja, hogy a kérvényeket adják ki a kérvényi bizottságnak. Je entli, hogy az első bizottságot kivéve az összes bizottságok megalakultak s föl hívja az első bizottság tagjait, hogy holnap okvetlenül alakuljanak meg.

Ezután gróf Zichy Miklós bizottsági tag leteszi az esküt.

Elnök jelenti, hogy Bernáth Béla, az állandó igazoló bizottság elnöke kíván jelentést tenni.

Bernáth Béla betérjeszti az igazolt képviselő névsorát és jelenti, hogy Beck Lajos mandátuma formai kifogás alá esik. Leteszi a Ház asztalára a bi ottság összes irományait továbbbi felhasználás végett.

Elnök korrigálja tegnapi téves enu cíclőjét és konstátálja, hogy Nagy Dezső *nincsen végleg igazolva*, mert mandátumát kérvénnyel támadták meg. Beck Lajos mandátumát az első bizottsághoz sorsolják ki.

Metzner Béla, a számvizsgáló bizottság elnöke leteszi a bizottság jelentését a Ház asztalára.

Szilassy Zoltán, a közgazdasági bizottság elnöke leteszi a Sveiccal kötött kereskedelmi egyezményre vonatkozó iratokat a Ház asztalára.

Mindkét elnök jelentése ki fog nyomtatni és szét fog osztatni.

(Az elnök működik.)

Kollár Marton személyes megtámadtatás címén ker szót, miután azonban folytonosan egyébről beszél, az elnök figyelmezteti, hogy csak személyes megtámadtatásról szólhat. Ecce kijelenti, hogy nem kíván tovább beszélni.

Elnök utólagosan rendre utasítja Hodzsa Milánt, aki tegnap, mikor arról volt szó, hogy Veszelovszky Ferenc a magyar állam ellen való izgatásért egy évre ítéltetett el, amit le is ült, azt kiáltotta közbe, hogy tisztelet és becsület neki érte. (Taps.)

Következik a felirati vita folytatása.

(Meggzúnt a szomorú állapot.)

Visontai Soma: Megszúnt végre az a szomorú állapot, hogy a nemzet mindig elhagyat-

va, egyedül ünnepeljen, hogy kormánya soha ott ne legyen, ahol a nemzet nagyjait ünnepil. A nemzet kormánya ma éppen a legerősebb faktora a nemzeti ügy érvényesülésének. Azok a tanácsosok, akik az uralkodót ma körülveszik, mind lelkes, hazafias érzéstől áthatott férfiak. Nincs szükség tehát rá, hogy Polt Mihály kuruckodjék. (Ugy van! Helyeslés.)

Rakevsky István elfoglalja az elnöki széket.

Visontai Soma: Polt Mihály ezelőtt éppen harmincegy évvel szólalt fel a Házban, veszedelmes jóslásokba bocsátkozott. Az ország elvész — mondta, — ha nem követi az ő keleti politikáját. Azóta az állam ezeréves fennállásának jubileumát megéltük és Polt pozíciói éppen nem igazolódtak be. Szerencsétlenül választotta meg Kossuth július 11-iki beszédét, mert ugyanazon a napon Kossuth, mikor a haza veszedelméről szólt, azt is elmondta, hogy leborul a nemzet nagysága előtt, most megszavazta neki a kétszázszáz ujoncot. A nemzetnek akkor egy táborba kellett csoportosulnia a nemzetiségek, főleg pedig a szerbek ellen. Ezeknek egész politikája folyton a fegyverkezés. A szerb-magyar testvériséget a szerb képviselők beszédei teszik lehetetlenné, pedig minden tüzetokádó beszédük után lágy hangokkal hozakodnak elő, hazát emlegetnek, szöveget idéznek. Rossz uton járnak a nemzetiségek, ha a közigazgatás visszaéléselt az egész magyar nemzetnek tulajdonítják, holott jól tudják, hogy e rettenetes bajok ellen a magyar képviselők is panaszkodtak. Nem mi rajtunk mulik az, a törvényeket kell majd kiegészíteni. (Helyeslés.) A horvátok sokkal őszintébb a szerbeknél. Ők belátták, hogy a magyar nemzet mindig a szabadság zászlóvivője volt és mindig az is lesz, mert nem látja helyesnek korlátozni az ország bármely lakójának szabadságát. (Helyeslés.) Igen is, mélyen tisztelt Polt Mihály ur. Szabadságokat adunk e nemzet minden fiának. Megcsináljuk az általános választójogot is az egész nemzet számára, de ebbe az intézményünkbe is, mint valamennyi törvényalkotásunkba bele fogjuk vinni a nemzeti állameszme biztosítókat. Vezéreinket pedig, a kiknek hazafiságát, tántoríthatatlanságát ismerjük, lelkesedéssel és bizalommal fogjuk követni. A feliratot elfogadjuk. (Taps.)

(Ki a hazafi?)

Hodzsa Milán: Polémiát kezd Visontaiával. Azt mondja, hogy a függetlenségi párt tapsolt a kormánynak, a mikor a nemzetiségek jogait megnyirbálta. Hanem azért igaza van Visontainak, hogy az osztrák állásfoglalással szemben itt is testvérisülni kell. Ez igaz, de testvérek nélkül testvérisülni nem lehet. A nemzetiségeket itt ellenségekként fogadják. (Ellentmondások) Pedig a nemzetiségek felirata világosan kimondja, hogy a magyar nemzeti állam egységének kiépítését kifejezi, helyesli, szükségesnek vallja, s hogy a nemzeti párt ebben a törekvésben a kormányt támogatni is fogja. De ez nem elég. Ki kell építeni a nép szu-

ték. Mint a villám futott át az agyán a mentő gondolat: a harangok! Ezekkel fellármázhajja a várost.

A vészharangok!

Botoiva, tapogatozva igyekezett a kötéthez. Hangosan beszélgetett s minden lépésnél kitekintett, hogy nézze a tűz terjedését.

Majd sirni kezdett.

— Ó, harangjaim, az én harangjaim. Megfogtok csöndülni s hangotokra fel fog ébredni a város . . . Várjatok csak . . . Már jövök!

Hangos sóhaj tört fel melléből, ujjai a köteleket érintették. Lábát a falnak feszítve igyekezett a köteleket megfogni, de karja erőtlennül hanyatlott le a puha kötélről.

Magfeszített erővel, térdre vetve igyekezett a köteleket meghuzni, de a harang meg se mozdult.

Huzta, huzta . . . hiába! összeszorított ököllel ütött a harangra, de csak a kezét sebezte meg.

Abbahagyta.

— Istenem mi lesz velem? Mi lesz velem? — szolt siránkozva. Azután teljes erővel fogott ismét a munkához.

— Nem vagyok elég erős, hogy ismét meghuzhassam a köteleket, majd megpróbálom alulról, a sekrestyéből, ahol a lakodalomkor és keresztelőkör szokták a harangot meghuzni.

Lábai alig bírták már. Kétszer is megbólt s amikor az ajtót kinyitotta, mely a toronylépcsőhöz vezetett, elsédült s arccal elbukott.

A vér végig folyt karján s könytől nedves arcán, félig alóltan felegyenesedett s hason csuszva eljutott ismét a harangtoronyig s imádkozni kezdett:

— Istenem, Istenem, tégy hát csodát!

A láng még jobban lobogott s most minden erejét összeszedve, mintha megőrült volna hirtelen a fájdalomtól, fejét a nyíláson kidugva, lassan rácsavarodott a kötéltre.

Az éjszaka csendjébe lassu harangkongás bugott, majd még egy harangzó hallatszott.

Lassan ébredni kezdett a város . . . Ablakok nyíltak ki s futni kezdtek a tűz irányában.

Betörték az ajtókat s a félig megfuladt lakókat kiragadták az égő házból, amely recsegeve omlott össze, de a bentlakók megmenekültek.

Amikor a halálfélelem elmúlt s az asszony együtt látta a gyermekét, az apjára gondolt, a felármázta a félrevert harangokkal a várost. Az asszony futni kezdett s többen követtek.

— Észrevettétek, milyen különösen bugott a harang? — szolt az egyik.

— Ot hatszor egymásután, de azután elhallgatott.

— Ó, a nagypapa már bizonyára nem bírja erővel — mondotta egy legény.

— Nem való már ilyen öreg emberek ott fenn lakni — mondotta egy fiatal asszony.

Amikor a toronyhoz értek hangosan kiáltozni kezdett a harangozó leánya.

— Papa, papa . . . hol vagy?

A kis csapat nem kapott választ s megindult fölfele a toronyban. Amikor felért k, a leány még egyszer apja nevét kiáltotta:

— Apám, hol vagy?

Azután a harangtoronyhoz futott.

— Hát miért nem felelsz?

Rémület fogta el.

— Ó Istenem, talán baj érte!

Az egyik gyujtót vett elő, de sehol sem látta az öregot.

A mikor az egyik legény kihajolt a keréknyláson, ijedten kapta vissza fejét.

A megfeszített kötél végén egy emberi test kalimpálozott a levegőben. Hirtelen lekapta sapkáját s keresztet vetett magára.

— Most már értem, miért kongott olyan különösen a harang! — szolt egy másik.

— Ott vagy hatot kongatott, azután elhallgatott — mondotta egy asszony s csöndesen imádkozni kezdett.

rénitását is, még pedig befelé. Ez az egyedüli lehetséges feltétele a testvérisülésnek. Követeli a nemzetiségi törvény becsületes végrehajtását. Még egy megjegyzésem van. A jogok adományozásában nem lehet személyi diszinkciókat tenni. Mikor ő állást foglalt az általános választói jog tárgyában, akkor azt felelték neki, hogy igen; megadják a választói jogot, de csak annak, a ki hazafi. Na hát ez abszurd álláspont, de mindenben jellemzi a magyar pártok politikáját. Az egyik kézzel adni, a másikkal az adottat összetörni. (Elentmondások) Hát pedig ez így van és ez volt a szabadelvű rendszer bukásának is az okozója. Rátér a katonai kérdésekre. A magyar vezényszó kérdését, ha napirendre kerül, ő nem fogja akadályozni. (Zaj)

Közbeszólások: Hát próbálja meg! (Zaj.)
Hodza Milán: De nem helyes! azt, hogy nemzetiségi ezredekben magyar legyen az ezrednyelv. (Zaj.) Kéri az elnököt, hogy adjon szünetet.

Elnök: Az ülést tíz percre felfüggeszti.

(Nem illik.)

Szünet után

Hodza Milán folytatja beszédét. A tót gimnázium újra való föllállítását követeli. A tót nép legnagyobb sérelme az, hogy nem keresheti a maga nyelvén az igazát. (Főkiáltások: Tanuljanak meg magyarul!) Sok tót azért veszté el a pörét, mert nem tud magyarul. (Zajos ellenmondások. Főkiáltások: Ez gyanúsítás a magyar bíróság ellen! Ott a tót tolmács, ilyet ne mondjon.) Teljes megértésről nem lehet szó addig, amíg érzésként egységre nem törekedik a magyar politika. Elfogadja Polit főiratát.

Günther Antal igazságügyi államtitkár kénytelen felszólalni, hogy az igazságügyi kormány nevében visszautasítsa azokat a vádak, amelyek itt fölhangzottak a nemzetiségi képviselők részéről. Hodza beszédének kétharmad része invokatívából áll. Olyan vádak emelt, amelyeknek valótlanúsága kétségtelen és ellenkező azzal a testvériséggel, amelylyel állampolgároknak egymással szemben viselkedniök kell. (Zajos éljenzés és helyeslés.)

Az alaptalan vádak mellett fölemlítette Hodza, hogy senki sem parkodik őket idekötni ehhez az országhoz. Így nem magyar honpolgár beszél, hanem vendég vagy idegen. (Élénk helyeslés és taps.) Azt is mondta, hogy a választási visszaélések megtorlatlanul maradván. Polónyi Géza igazságügyminiszter mindjárt kinevezése után rendeletet adott ki a visszaélések soronkívül való sürgős megtorlása érdekében. Mégis vádaskodás történik, ez pedig nem egyezik meg azzal a lojalitással, mellyel minden magyar az állammal szemben tartozik.

Dante poklának jelszavát emlegetik itt egyre: „Hagyjatok föl minden reménynyel.” Em ékeztet Dante költeményének egy másik részére, ahol egy boldog embertől kérdezi boldogságának okát. Azt feleli a boldog ember Dantének: „Meg vagyok elégedve helyemmel, hazámmal és itteni állapotommal.” Ez a hazaszeretet. Ne szóval, hanem tettel mutassák meg a nemzetiségek, hogy szeretik a hazát. Elfogadja a főiratot. (Hosszantartó élénk éljenzés)

(Áll, slussz!)

Petrovics István román nemzetiségi egyre hangoztatja, hogy Magyarország poliglott állam. Arról panaszkodik, hogy a népoktatás rossz lábon áll nálunk. (Főkiáltások! Nem áll!) Igenis áll, slussz! (Zajos derűtség) Ez után azt hangoztatja, hogy a tót és a román nép elégedetlen és ha a haza újból hajba kerülne, mint 1848-ban, félt, hogy ezek a népek a haza ellen fordulnának. (Nagy zaj.)

Elnök rendreutasítja Petrovicsot két okból. Először azért, mert nem igaz az, amit mondott, másodsor, mert nem engedheti meg, hogy ilyen fölhívást intézzon valaki innen a Házból a néphez.

Petrovics István kijelenti, hogy nem akart izgatni. Polit főiratát fogadja el.

Elnök holnapra halasztja a vita folytatását, amikor a Ház a kérvények tárgyalásába is fog. Olay Lajos nem szólalt fel.

(Egy interpelláció.)

Halász Lajos dr. országgyűlési képviselő a következő interpellációt írta be ma a Ház interpellációs könyvébe:

Van-e tudomása a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter urnak arról, hogy folyó évi július hó 2-án az országos Középiskolai Tanár-egyesület 40. évi közgyűlésén báró Barkóczy Sándor miniszteri tanácsos, a ki a tanárok ünnepi gyűlésén, mint a miniszter képviselője jelent meg, olyan nyilatkozatot tett, mely szerint a jövőben a középiskolákba a felekezeti és pedig kizárólag a keresztény felekezeti szellemet fokozottabb mértékben kell bevinni?

Ha igen, — hajlandó-e a miniszter felvilágosítást adni az iránt, hogy báró Barkóczy Sándor eme nyilatkozatot, — mely egyenes támadás a lelkiismereti és vallásszabadság ellen; — a saját, vagy a miniszter ur nevében tette?

Levél a vallásról.

— Válasz dr. Rosenbaum urnak. —

Arad, július 6.

Igen tisztelt Doktor Ur!

Tegnap, a hó 6-án megjelent levelében a monizmust, még pedig Häckel monizmusát állítja elének, mint a legtisztább racionalizmust, de mint egyedül helyes és követendő tant is.

Következőképen definiálja a monizmust: „Mi a monizmus? Az a tudomány, amely szigorúan empirikus természetbúvárlat alapján áll és csak azt hiszi, amit természettudományilag be lehet bizonyítani...” Igen, ez igen szép volna, ha így volna. De éppen az a bökkenő, hogy nincs így. A monizmus nem áll szigorúan empirikus bírálat alapján s nem azt hiszi csupán, amit be lehet bizonyítani!

Ismeretes dolog, hogy Häckel 14 tétet állított föl, amelyekből azután levonta a következtetéseket s kimondta a monizmust, mint tant. Csakhogy sajnos, a 14 alapvető tantételre neki nincs egyéb bizonyítéka, mint az... „das ist klar vor jedem denkenden Menschen.” Vegyük pl. az összejöttből való leszármazást. Örösi családfát állít össze, hangzatosnálhangzatosabb nevekkal. De csupán neveket hoz, tényeket, vagyis ásatag csontokat, állati maradványokat nem. Nincs egy u. n. összekötő állatja sem, amely a jelenleg egymástól anynyira eltűnt állat, növény, stb. fajokat összekötné. Nincs egy átmeneti alakja sem. Pedig ő szerinte is a fajok fejlődése, átalakulása sok millió év előtt történt, tehát lassan. Ennélfogva sok-sok átmeneti alakzatoknak kellene létezniök legalább ásatag formákban.

De nincs egy sem; nem tud Häckel, meg a követőinek nagy száma egyetlen egy ilyen átmeneti alakot fölmutatni. Sőt ellenkezőleg, a jelenben is olyan élesen határolt állati fajok, növények stb. minden rétegben, elkezdve a silurtól s dewontól le egész a diluviális kor rétegéig, erősen szétválasztva, határolva jelennek meg; nem olvadnak össze.

Nincs itt helyem mind a tízennégy Häckel-féle tételt cáfolgatni. Csak a legfőbbet választottam ki, amelyből tulajdonképen minden egyéb tétel származik, s amely általánosan ismert is. E tételről íme kimutattam, hogy nincs neki semmiféle tudományos, jobban mondva empirikus, tapasztalati alapja. Nem lehet tehát a leszármazás elméletét debíronyítani. Az csak és csupán föltevés, hypotézis. Tehát dogma. Häckel és társai megkövetelik, hogy elhiggyük. Nem bizonyít, csak elibénk ad. Akárcsak a római pápa.

Ennélfogva a monizmus csupán vallás. Vallás, amely hypotézisekre, dogmákra van építve, mint minden egyéb vallás, a református, a zsidó, a katolikus, a mohamedán stb. Nem pedig tudás. — De most nézzük s te-

kintsük meg tovább, minő erkölcsi, testi s lelki hatása van ennek a monisztikus vallásnak.

Föltevé azt, hogy az ember tényleg az összejtnek millió évek hosszú során át történt tökéletesedése, mint azt a monisták tanítják, mi következik ebből psychologailag és physice?

Häckel tanítása szerint az ösködnek minden egyébnek mozgásba jövése a jelen természet fejlődése csupán a véletlen, a vak véletlen folytán támadt. Tehát a jelen ember is itt a földön egész véletlenül jelenik meg. Nincs semmi célja a földön. Megjelent a fejlődés folyamán és el is fog tűnni, amint eltűnt a masodan, a hypparion stb. Az ember nem egyéb, mint szappanbuborék a természetben. Az összejt fejlődésének egyik foka csupán.

Létezésének nincs célja; de nincs észszerű oka sem, egyedül a vak véletlen, amely az ösködöt mozgásba hozta; vagy tán a vonzó erő az atomok között. Tehát szintén valami okatlan, észtelen.

Nincs is ennél fogva tulvilági élet, nincs menyország, pokol; jutalom és büntetés. Az összes élet itt játszódik le a földön, azon huszhatvan év alatt, amíg valaki él. Ebből az következik, hogy iparkodjék kiki életét úgy, oly jól kiévezni, ahogyan csak tudja.

Igen, de annyi száz és ezer millió ember nem élvezhet semmit; sok beteg, nyomorék stb. Igen sok meg azért nem élvezheti az életét, mert szegény. Nincs miből élveznie. Kéves embernek adja meg az — ismét vak — sors azt a vagyont, képességet, hogy élvezhesse az életet igazán. Millió közül ötnek-hatnak. A többi nyomorog. Huzza az igát. De mi jögon, mi alapon? Miért kell ennek a tömegnek nyomorognia? Ki, vagy mi kényszeríti rá? Kinek van arra joga, hogy neki pénze legyen, a szomszédjának meg még csak betevő falaja sem?

Ki jogosult arra kényszeríteni a sok százszert, hogy nyomorogjon, éhezze?

Talán a törvény? Mi a törvény monisztikus szempontból? Csupán az erősebbek által diktált valami. Talán a társadalom, az állam? Azok nem létező fogalmak, véletlenül létrejött valamik. Jöjuk nekik sincs, az emberekre ráparancsolni, hogy nyomorogjanak. Ha nem akarnak! Honnan vették volna az állam, társadalom a jogokat? Kitél, mitől...?

A törvényt ki lehet játszani hamar. Más nem köt engem. Éhes vagyok. Vagy legalább is részt akarok venni az élet, az élvezetek asztaláról. Helyet nekem! Félre gazdag, eleget etél! Semmisülj meg most én akarok élvezni... Annyi a jogom hozzá, mint neked...

Az ember a véltlen munkája lévén, nincs is szabad akarata. Evvel együtt tűnik persze a felelősség is. Ha én nem cselekszem szabadon, nem vagyok büntetésre méltó. Tehát a gyilkos, a rabló jogtalanul ítélteik el. Hisz ő nem bűnös...!

— Vannak, akik beszólnak humanizmusról, emberszeretetről, lelkiismeretről, velünk született, belénk nevelt kötelesség érzetről, türeőről, önmegtagadásról... Igen, igen — de hát mik ezek? Miért tagadjam meg magam? Miért nyomorogjak? Miért kiméljem embertársamat? Mi okból, mi alapon? Ki követelheti ezt tőlem, ha monista vagyok? Könnyű Pálnak beszélnie, hatvanezer korona jövedelme van tán egy napra; nekem meg egy zsemlyére valóm sincs...

Ilyen és ehhez hasonló sötét képeket hoz élénk a monizmus. Ez az eredménye, a gyümölcse, a jövéje a monista, a Häckel-féle vallásnak.

Olyan vallásnak, amelyet tudásnak neveznek. Pedig nem az, mert egészen s egyedül

hypotéziseken alapul. S ezért a külföldön mindenfelé megmosolyogják már Häckelt, mint a féle rajongót. Nem veszik már seholsem igazán komolyan.

Ki is követne ily hitvallást, amely olyan szomorú következményekkel jár, — olyan sötét, elrettentő perspektívát tár az emberiség elé...?

Tisztelettel

Egy katenatiszt.

Az aradmegyei munkásokért.

(A miniszter segíteni akar.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 6

A magyar gazdasági munkáviszonyok nyomorúságában tudvalevőleg nagy része van annak a körülménynek, hogy az erős, munkabíró gazdasági napszamosok százezrei az évek csupán igen csekély részében találnak kenyérkereső foglalkozást, míg az év nagy részében munka nélkül tengődve, az aratás ideje alatt szerzett szűkössé keresményükből kell megélniük. A földművelésügyi miniszter most valamennyi törvényhatósághoz rendeletet intézett, amely segíteni akar a gazdasági munkásságnak ezen a régóta orvoslást igénylő baján. A rendelet szerint a miniszter hajlandó anyagi támogatásban részesíteni azokat a munkásokat, akik a szorosan vett gazdasági munkákon kívül más jövedelmező, főként háziipari foglalkozást akarnak űzni, de anyagi eszközök hiánya miatt nem láthatnak a munkához.

Dálnoki Nagy Lajos dr., Aradvármegye alispánja ma azzal küldte meg a miniszter rendeletét a megye összes főszolgabírójának, hogy eljárásukat illetően a részletes javaslatot tartalmazó jelentést harminc napon belül terjeszszék be hozzá, mire az alispán a szükséges államsegély megjelölése mellett részletes fölterjesztést fog intézni a miniszterhez.

Darányi Ignác földművelésügyi miniszter rendeletének szövege a következő:

A munkáskérdés helyes mederben tartásának egyik legfontosabb eszköze az, ha biztosítani tudjuk, hogy a gazdasági munkásoknak a szorosan vett gazdasági munkákon felül is legyen jövedelmező munkája és keresete. Ilyenül kínálkoznak a népies háziipar különböző ágai és mindama foglalkozások, melyek egy kis befektetéssel, különös előképzettség nélkül is haszonhajtók lehetnek, pl. seprőkötés, gyékényfonás, baromfi és sejtmentenyésztés, méhészet, kertészkedés, gyümölcs és zöldség termesztés, felesmivélésre való vállalkozás stb. Az ilyen foglalkozás megkezdéséhez azonban bizonyos kisebb törke szükséges, mert hiába ért a munkás pl. a gyékényfonáshoz, fafaragáshoz, vagy hiába volna alkalma valahol részes miveltést kezdeni, ha nem képes a szükséges anyagot, mint sást, fát beszerezni s nincs jóslága, gazdasági eszköze.

Annak a célnak érdekében tehát, hogy a munkás valamit kezdhesen, szükség van megfelelő támogatásra. Az ilyen irányú és célú támogatásra az állami költségvetési előirányzatban megfelelő összeg van felvéve. A támogatásban természetesen nem a kalandos vállalkozások részesülhetnek, hanem azok a józan, törekvő munkások, a kiknek szorgalma, takaréksága, munkakedve olyan, hogy gazdasági jellegű öntevékenységet segíteni közérdekből is indokolt. A munkások helyes irányú gazdasági törekvésének támogatása nemcsak vidékenként, hanem jóformán községenként is a legkülönbözőbb módon történhetik, minél fogva a támogatás módjait s részleteit a helyről megállapítani nem lehet. Tájékozásul azonban megjegyzem, hogy igen celszerűnek vélném, ha a gazdasági házi iparral és az előbb említett termelési ágakkal okoszerűen foglalkozó munkások vidékenként lehetőleg szövetségeket utján biztosítanak maguknak mindazokat az előnyöket, a melyek a szövetségek utján a nyers anyagnak nagyobb mennyiségű s így

olcsóbb beszerzése, valamint az egyöntetű tömegtermelés kedvezőbb értékesítése által elérhetők.

Miután a munkások anyagi helyzetének javítása szempontjából szükséges közreműködés első sorban a törvényhatóságnak és a törvényhatósági tisztviselőnek képezi hazafias feladatát, annak jelzése mellett, hogy a fenti irányelvek tekintetbe vételével megindítandó akciót hajlandó vagyok anyagi támogatásban és részesteni, felkérem a vármegye közönségét, hogy az előadottakra való figyelemmel a vármegye gazdasági egyesületével egyetértőleg a munkásnép helyzetének javítására legalkalmasabb módok s eszközök felől konkrét részletes formában engem tájékoztatni s ugyancsak a gazdasági egyesülettel egyetértésben e tárgyban a szükséges államsegély összegének megjelölése mellett a teendőkre nézve hozzám részletes javaslatot tenni szíveskedjék.

A hajléktalanok menhelyén.

I-es vendég: A tőzsdére jártam, részszul spekuláltam.

II-ik vendég: Kártya, pezsgő, szépaszszony... mondjak-e többet még?

III-ik vendég: ... Adófizető polgár voltam Aradon.

Harminc hold lángokban.

(Tűzvész Mikalákán és Mezőkovácsházán.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 6

Nagy tűzveszedelemben volt ma délután Mikalaka községe. A tüzet a lakosságnak egy órai munka után sikerült ugyan eloltania, de a lángok nagy pusztítást vittek véghez a termésben. A tüzről alábbi tudósításunk szól:

A délután három órakor Erdélyből Arad fele robogó tehervonatról kipattagzó szikrák meggyújtották Mikalaka község határában a tarlót. A tűz pár perc alatt tova terjedt és lángokba borította a keresztbe rakott és a még álló termést is.

A földeken dolgozó munkások a tűz látára kétségbeesetten futottak be a faluba, ahonnan az egész lakosság vízes hordókkal felszerelve sietett ki a tűz színhelyére.

A lángok ezalatt hatalmas pusztítást vittek véghez a termésben. A tűz keletkezésétől egy félóra múlva harminc katasztrofális hold állott lángokban.

Balogh Zoltán községi jegyző, a most szervezkedő mikalakai tűzoltóság parancsnoka, valamint Koza György bíró parancsot adtak a lakosságnak, hogy a tűz tovaterjedését árokásással akadályozzák meg. Közben telefonon értesítették a járási főszolgabíró, aki felkérte az aradi tűzörséget a kivonulásra. Az aradi tűzoltóság már utban is volt, amikor megérkezett a jelentés arról, hogy a tüzet sikerült lokalizálni. A kár mintegy 5000 koronát tesz ki. A tűzpusztította földeket nagyrészt glogováci földbirtokosok bérelték.

A tűzoltás körül Balogh Zoltán községi jegyző, Koza György bíró és Bernát Izidor segédjegyző buzgókodtak. Az előjáróság holnap részletes írásbeli jelentést tesz a károsultak kitéréről és a kár nagyságáról a főszolgabírónak.

Az elégett termés nem volt biztosítva.

Ugyancsak ma nagy tűz volt Mezőkovácsházán is. A tűz Timár János járási írnok házában ütött ki és csakhamar áterjedt a szomszédos Simay-féle házra, valamint a főorvos házára. Az önkéntes tűzoltók csak nagy erőfeszítések árán tudták eloltani a tüzet. A járási írnok háza a benlévő butorokkal együtt, egészen a tűz martalékává lett. Az oltásban különösen Hegedűs István őrsparanasnok tűntette ki magát.

A pap büne.

(A horgosi plébánia botránya.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 6

A szomszédos Horgosról írja tudósítónk: A horgosi és a környékbeli katolikus hívők most nagy kíváncsisággal várják egy papi botrány elintézését. A végleges elintézés csak néhány hét múlva jut nyilvánosságra.

A kinos ügynek Pákulic János volt horgosi plébános a főszerepője. A múlt esztendő nyarán a plébános kocsisa, Varga Mihály fője lentést küldött a kalocsai érsekségnek Pákulic ellen, akit azzal vádolt meg, hogy erkölcsstelen üzemeket folytat és a kocsis rovására visszaél papi hatalmával.

A kalocsai érsekség megindította a fegyelmi eljárást Pákulic ellen. A vizsgálat során a kocsis visszavonta panaszát, de pár hét múlva ismét följelentette a plébánost. Az újabb vizsgálat befejezése után a kalocsai érsekség meghozta az ítéletet, amely szerint Pákulicot megfosztotta plébánosi állásától és elrendelte, hogy a papi ruha levetése előtt egy esztendőig kolostorban elzárva tartassék. Egyben pedig élete fogytáig 1600 korona kegydíjat állapított meg neki.

A plébános nem nyugodott meg az ítéletben, mert azt hangoztatja, hogy az egész üldözés a plébánián levő káplánok intrikája következtében történik. A káplánok közül ugyanis többen aspirálnak a horgosi plébániára és Pákulic szerint ez az oka az egész erőszakos botránynak. Fél év előtt két káplán ellen bűnvádi följelentést is tett, de még nem hoztak ítéletet. Fölbevezést is készített a római szentszékhöz, amely az ilyen fegyelmi ügyekben végső határozatot szokott hozni.

A fölbevezést fölterjesztették a római szentszékhöz, ámde a kalocsai érsekség ítéletét nyomban végrehajtották. Pákulicnak ki kellett költözni a plébániáról, amelyben Petrás János kalocsai érseki adminisztrátort helyezték el ideiglenesen. Petrás most is a plébánián lakik és intézi az egyházközség ügyeit, Pákulic pedig egyik horgosi parasztesaládától huzta meg magát és valóságos remete életet él.

A római szentszék időközben a csanádi szentszéket delegálta ítélethozatal végett. Temesvárról most olyan hírek érkeztek Horgosra, hogy nemsokára végső határozatot hoznak a különös ügyben. Hogy kedvező lesz-e az Pákulicra vagy pedig helybenhagyja az első ítéletet, azt még senki sem tudja.

Klauzál Gábor unokahuga fogházban.

(Elűlított urileány.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 6

Egy szerencsétlen sorsra jutott urileány elítéléséről érkezett ma hír. Klauzál Gábornak, a nagy 48-as miniszternek unokahugát fogházbüntetésre ítélte a főlegyházi járásbíró, ahonnan azt írja most a rendőrség a szegedi főkapitányságnak, hogy Klauzál unokahugát, Radojsics Irmát, ha büntetését kitöltötte, illetékességi helyére Szegedre fogja toloncoltatni.

Radojsics Irma két évvel ezelőtt Szegeden volt alkalmazva egy kisebbrendű szállodában, ahol pár korona értékű fehérneműt sikkasztott el. A szálló tulajdonosa följelentést adott be ellene s a rendőrség vizsgálatot indított, azonban az eljárást megszüntették, mert a leány hosszasan könyörgésére a szállótulajdonos panaszát visszavonta. A nyomozás során az tűnt ki aztán Radojsics Irmáról, hogy Klauzál Gábornak, a 48-as miniszternek anyai ágon unokahuga s ezt a tényt a leány okmányokkal is bizonyította.

Rövidesen aztán elkerült Szegedről, ahova a vidéki városok rendőrségeitől gyakorta érkezett tudakozódás, hogy Radojsics Irma ide való illetőségű-e, mert itt is, ott is elfogták *csavargás miatt*.

Legutóbb egy éjjeli mulatóhelyre került az alig tizenhatesztendős csinos leány. Pár hónapig volt ottan s azután onnan is *megszökött*. Ekkor körözést adtak ki ellene s így ismét foglalkoztatta a szegedi rendőrséget. Keresték itteni ismerősénél, rokonainál, de azt a felvilágosítást kapta a rendőrség, hogy idehaza már egy év óta nem látták.

A szerencsétlen leány városról-városra bolyongott, míg aztán Kiskunfélegyházára jutott, ahol Miklós Pálné vendéglőjébe szobaleánynak szegődött. Ugy látszik azonban, hogy a természete nem bír megférközni a tisztességes életmóddal. Azt a bért, amit kapott, keveselte s a szobapénzből ötven fillért *elsikkasztott*. A vendéglősné törvény elé állította Radojsics Ismét, amely a napokban tartott főltötte tárgyalást és *tízennégynapi fogházra* ítélte sikkasztás miatt.

Mint Félegyházáról írják, kétségbeesetten védekezett elítélteése ellen Klauzál Gábor unokahuga a tárgyaláson. Azt mondotta, hogy szerencsétlen sorsában, hányt-vetett életében valóságos szokássá vált természetében, hogy a másét eltulajdonítsa. Kérte a vendéglősnét, hogy vonja vissza panaszát, ámde az hajthatatlan maradt és elítélte a leányt a törvényszékkel.

A tudósítás aztán azt is mondja tovább, hogy Radojsics Irma a fogházból levelet írt a félegyházai járásbírónak, melyben azt mondja, hogy a vendéglősné ötven fillérjét azért sikkasztotta el, hogy ennivalója legyen, mert Miklós Pálné mindig ütötte és éhezettette.

Elzárásra ítélt város.

(Ne neked Szeged!)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 6

Rendkívül érdekes kihágási ügyet tárgyalt tegnap délelőtt a szegedi kihágási bíróság. Egy szegedi postafőtiszt kihágási főjelentést tett Szeged városa ellen és a rendőrbíró a várost *szigorúan megbírságolta*, s esetleg *elzárásra ítélte*:

Az eset részletei ezek:

Ornicsák Miklós postafőtiszt azért emelt panaszt a város ellen, mert tőle naponta kétszer szednek hídvémet, amikor a hivatalból Ujszegeden levő lakására megy. A főtitst ezt sérelmesnek találta, mert szerinte a közuti hídon az állami és közigazgatási tisztviselők hídvémentességét élveznek. Panaszszal fordult emiatt a kereskedelmi miniszterhez, de az nem intézte el az ügyet, hanem a kihágási bírósághoz utasította a főtitstet. Ornicsák erre a rendőrbíróhoz fordult és levelében többek között így indokolta meg panaszát:

„Panaszom tárgya a következő: Az 1904. évtől 1906. ig terjedő, tehát jelenleg érvényben levő közuti hídvémszabályzat „hídvémentesek” fejezetének 5. pontjában az állami s köztörvényhatósági tisztviselők hídvémentességi joga határozottan s világosan nyer kifejezést, mégis ezen törvényben, illetőleg szabályrendeletben lefektetett jogom gyakorlásában erőszakal meg vagyok akadályozva.”

Azután előadta a főtitst, hogy tőle rendszeresen szedik a hídpenzt, mert a vármellenőrök erre a város javadalmi bizottsága utasította. Ez pedig szerinte a közutakról szóló 1890. évi I. t. c. 102. §-ába ütközik, tehát kéri a város megbírságolását és a tőle beszedett hídpenzek visszatérítését.

Ma tartott tárgyalást ebben az ügyben a rendőrbíró. A tárgyaláson a panaszos főtitst is megjelent, a várost pedig Turóczy Mihály főügyész helyettes képviselte, aki azt hangoztatta, hogy a közutakról szóló 1890. évi I. t. c. cikket az eddigi kormányok nem respektálták a szegedi hídvémszedésénél és megengedték, hogy az állami és a közigazgatási tisztviselőktől is szedhet vámot a város. Ez a speciális rendelkezés az árvíz miatt keletkezett. Kéri a város felmentését.

A rendőrbíró nem akceptálta a védekezést és a várost az 1890. évi I. t. c. 102. §-ába ütköző kihágás miatt 2 napi *elzárásra átváltostatható 30 koronára* büntette. A h. ügyész föllebezett.

Horváth Ádám tragédiája.

Volt képviselő a menházban.

Kegyelmi kérvény a királyhoz.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 6

Kecskeméti tudósítónk írja nekünk a következő szomorú érdekességű dolgokat, amelyek egy fényesen indult, országos karrier gyászos végéről adnak számot.

Ismeretes Horváth Ádámnak, a kecskeméti felső kerület volt negyvennyolcas képviselőjének a szomorú története. Mint ifjú képviselő, gazdag képzettségével, nem közönséges tehetségével egy csapásra előkelő, ismert tagja lett a függetlenségi pártnak. Közjogi tudása nagy feladatok elvégzésére képesítette. Mint kitűnő tollu publicisztát szívesen fogadták a negyvennyolcas sajtóorgánumok. A legelőkelőbb politikai körökben volt otthonos. Az Eötvös-Károlyi Gábor-Horváth Ádám triász egyik tagja, Károlyi Gábornak testi-lelki jóbarátja volt.

Károlyi Gábor halála után ügyei rosszra fordultak. A dologhoz nem volt kedve, képviselői fizetéséből megélni nem tudott. Szülővárosa hazahívta tiszti főügyésznek. Pár évig megbecsülte magát, de egyszerre csak erőt vett rajta régi szerelmi bánata s teljesen az ivásnak adta a fejét. Heteken át muzsikaszó mellett vigadott s hivatalát úgy elhanyagolta, hogy noha nem ritkán volt pénzzavarban, a részére megítélt tetemes összegű perköltségeket sem vette föl. Egyszer aztán eltűnt a városból. Kada polgármester vizsgálatot tartott a hivatalában s hihetetlen rendtelenségeket, pénzhányt találtak. Nyomozni kezdtek utána s Vámos Béla főkapitány Szabadkán egy vendéglőben letartóztatta.

Semmiről sem tudott számot adni Horváth Ádám. Hivatalában, ruháiban szétszórva annyi pénzt találtak, hogy a városnak kára nem volt, de mikor állásáról elmozdították s ügye a bíróság elé került, utóvégre sem tudta elkerülni a büntetést. Egy évi börtönre ítélték. Nagyfoku idegbaja azonban egyre jobban elhatalmasodott. Dolgozni nem tudott, élni nem volt miből: a szerencsétlen ember bekerült a *szegények házába* s ma is ott éldegél, teljes apátiában a külvilág iránt.

A végzet által letört, egykor nagy népszerűségű ember szomorú sorsa nagy részvétet keltett Kecskeméten. Akciólt indítottak, hogy legalább a börtön szenvedéseitől megmentsék ezt a fizikailag teljesen tönkrement élőhalott embert. Kecskemét városának törvényhatósági bizottsági tagjai elhatározták, hogy Horváth Ádám büntetésének elengedése végett *kegyelmi kérvényt intézzenek a királyhoz*. A kérvényt, amely meghatározó szavakban ecseteli Horváth Ádám végétét, a napokban terjesztik föl az uralkodóhoz.

Aláírta már a törvényhatósági bizottság csaknem valamennyi tagja.

Hajdan mandátum, virágos és diadalkapu: ma kegyelmi folyamodvány, egy súlyos büntetés elengedése végett, ime ez a Horváth Ádám szomorú története s közből csak egy szép szempár, egy kék szempár esik.

Barabás pártelnökét

Véresre verték.

Eötvös, vagy Barabás?

(A VII. kerületi választás.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 6.

Ma hajnalban, amlat fővárosi tudósítónk táviratozza, az Aréna-utí Lónyay-kávéházban véresre verték Somogyi Lajos dr. t, a VII. kerületi Barabás-párt egyik vezéremberét, a függetlenségi pártkör elnökét. A szenzációs esetről, mely az egész kerületet izgalomban tartja, a következőkben számolunk be:

A VII. kerületben nagyban folyik a korteskedés. A belső részeken kevésbé látszik meg, de a külső részeken annál inkább. Különösen hangos a „Csikágó”. Így nevezik a VII. kerület külső, gyorsan fejlődő részét. Kávéházakban, vendéglőkben nagyban politizálnak és hangosak az utcák a kiáltásoktól:

— Éljen Barabás!

— Éljen Eötvös Károly!

Tegnap este a Barabás-párt vezérembere, Somogyi Lajos dr., néhány száz postással betért a VII. ker. függetlenségi párt nyári helyiségébe, az Aréna-utí Nagy Géza-főle vendéglőbe. Vigán volt az egész társaság és járta a kortesnóta.

Ejféli után járt az idő, mikor a társaság egy csoportja Somogyi Lajos dr. ral és Száva János igazgató-tanítóval az élen átmént a szomszédos Lónyay-kávéházba, hogy folytassák a politikai cécot. Egynehányan akkor már a sok Barabás éltetésétől meglehetősen „jelkes” állapotban voltak. A társaság több asztal körül elhelyezkedett és vigán folyt a borozgatás Barabás Béla egészségére. A szomszéd asztalnál egy másik társaság mulatott. Kiss Ferenc, helyettes kerületi előljáró ült ott többedmagával. Természetesen ott is politikáról folyt a beszélgetés. Nagyban találgatták az esélyeket, hogy ki lesz vajon a győztes: Barabás-e, vagy Eötvös Károly? Természetesen mindegyik fél a maga igazát vitatta. Ekkor valaki a szomszéd asztalnál megjegyezte.

— No, hát az még sem járja, ha olyan ostobáknak vél bennünket Barabás ur, hogy elhiszük neki, hogy elfelejtett lemondani aradi mandátumáról. *Taktika volt az egész! Ügyvédi furfang!*

Több se kellett a Barabásért tűzbe menni kész Somogyi Lajos dr.-nak.

— *Ki mer t/yt feltételezni a mi szeretett jelöltünkéről?* — vágta oda a kérdést.

És mikor nem jelentkezett gazdája a ki-jelentésnek, sértő szóval illette a társaságot. Szó, szót követett, mindkét részről és pár perc múlva a kávéház valóságos csatátér képét öltötte föl. *Palackok vágódtak a tükrökhöz és a fejszék, botok és székek röpke dtek a levegőben*. Egy botütés oly erősen érte Somogyi dr.-t, hogy ez valósággal megszedült. Az ellenpártiak ekkor ráestek és ütlegelni kezdtek. A dulakodásban résztvevő valamennyi jelenlevő és igen sokan megsérültek. Nagy nehezen sikerült kiszabadítani Somogyi dr.-t, akit a mentők vittek haza akácia utcai lakására. Két súlyos sebet, az orvosi látlelet szerint, erős botütéstől zármazókat, ök kötözték be.

A főváros VII. kerületi függetlenségi párt száz tagu küldöttsége *Földeák* Gyula vezetésével ma *Somogyi* Lajos dr. lakásán megjelent, ahol *Földeák* hosszabb beszédben fejezte ki a párt szeretetét és bizalmát *Somogyival* szemben. A tegnap este öt ért orvítamadás nem csökkentette, hanem fokozta a szeretetet és bizalmat. Rosszul állhat annak a pártnak a dolga, amely ily fegyverekkel küzd.

Somogyi válaszában kijelentette, hogy az orvítamadás nemcsak hogy nem lankasztja, hanem még további küzdelemre serkenti *Barabás* érdekében.

Schubert Sándor gyógyszerész, szegényügyi gyám lemondott erről az állásáról, azzal az indoklással, hogy nem akar résztvenni olyan ülésen, amelyen *Kis Ferenc* dr., a nyilvános helyen verekedő h. kerületi előjáró elnököl.

A VII. kerületi postatisztek és altisztek ma este népes értekezleten elhatározták, hogy *Barabás* zászlaja alatt tömörülnek. Erről *Barabást* táviratilag értesítették.

Erdőpanama — sajtópanama.

(A Független Magyarország újabb botránya.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 6.

Általános feltűnést keltett az a röpirat, mely a csikmegyei erdőpanamák dolgáról tett szenzációs leleplezéseket. A röpirat eljutott az illetékes minisztériumokba is, de mindeddig semmi különösebb nem történt. Most azonban érdekes fordulatot vett az ügy, amennyiben kiderült, hogy az erdőpanamával kapcsolatosan sajtópanamáról is van szó, még pedig ismét a *Független Magyarország* révén. A *M. N.* kijelenti, hogy interpelláltatni fog ezügyben a képviselőházban a többiek közt ezeket írja:

Az kétségtelen, hogy ilyen üzleteket kötni, a közvagyonról hihetetlen könnyelműséggel elprédálni, természetesen csak a legnagyobb korrupció mellett volt lehetséges. Az arányosítás erőltetése és okatlan fogantatása teljesen megölte a népet. Jöttek lelkiismeretlen spekulánsok, s ingyen vagy poton áron összevásárolták az erdőillemtényeket, mert a nép azt mondta: — „Jogyn adom az illetményemet, csak hogy a terhektől szabaduljak!” — Sok ezer holdat egy-egy pohár pálinkáért, még több ezer holdat egy-tíz koronáért szedték össze ettől a néptől, míg a szeme fönyilt. Így például egyebek közt — írja a röpirat — a vármegye tisztii főügyésze szintén összerzedett egy pár ezer holdat. A főügyész példáját mások is követték.

Nevezetesen egy *Herzberg* nevű erdőspekulánsnak első dolga volt mozgósítani ügynek ezen illetmények összevásárlására, hogy ily módon befurakodhassék a közbirtokosságokba, melyek az együttmaradó erdők értékesítésének törvény szerint gondozi. Miután pedig egy-egy közbirtokossági erdőben bizonyos arány-részeket összevásároltatott, megkezdte ügyökkel útján az aknamunkát, hogy a közbirtokosságot rávegye az erdő eladására. Ilyen alkalmakkor bőven szórta a pénzt, mert vesztegetni „van szíve”, s például a befolyásosabb emberek vármegyei tisztviselői, stb. arányrészeit értékük tiszteletével fizette meg, csak hogy az illetők beleegyezését és támogatását biztosítsa, — a minek természetesen az lett a következménye, hogy a szegény nép illetményeit viszont poton áron szerezte meg.

A Panama-tanulmányok című röpiratot *Zigány Árpád* írta, a kinek nemrégiben szenzációs szerepe jutott az ismert Zeysig-pörben.

A röpirat szerzője megvádolta a Független Magyarországot kiadóját, hogy kétszer koronát fogadott el egy *Erdőpanamák* című cikk közléséért. *Zigány Árpád* egyúttal készségesen vállalkozott arra, hogy a bíróság előtt az ellene indítandó sajtópör során be fogja bizonyítani vádjainak valóságát. A *F. M.* kiadója azonban nem indította meg a sajtópört *Zigány* ellen. E helyett a lapban cikket íratott, mely viszont *Zigányt* vádolja meg a zsarolás kísérlétével.

Zigány Árpád, a ki egy hélig távol volt a fővárostól, Maramaroszigeten időzván, tegnap visszatért Budapestre, ma megjelent a *M. N.* szerkesztőségében s kijelentette, hogy a bíróság elé viseli az ügyet és már meg is tette a bűnvádi feljelentést a Független Magyarország ellen. Az erdőpanamák ügye tehát mégis, az érdekeltek akarata ellenére is, bíróság elé fog kerülni és valószínű, hogy a pör tárgyalása során világosság fog derülni a törvénytelen szerződések és visszaélések dolgára. *Zigány Árpádnak* módjában lesz, hogy előadja összes bizonyítékait.

IRODALOM ES MŰVESZET.

A színház műsora:

Szombat: Gyöngyölet, bohózat Bemutató előadás. Vasárnap: Delután: Orpheus a pokolban, operett. Este: Gyöngyölet, bohózat.

* A csöppség. Az arányában ma hosszabb pihentetés után, *Fényes Samu* dr. Csöppség című vígjátékát adta elő, az Aradon időző szerző tiszteletére. A szereplők közül *Hunyady* és *Szathmáry* kiűző volt. A címszerepet *Bíró Irén* játszotta elég kedvesen, de mintha túlságosan sokat siránkozott volna.

Tízmilliós hozomány.

(Egy magyar festő szerenéséje.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 6.

Nagy a szenzáció a Pesten rekedt művészek között: szinte egyébről sem beszélnek, mint a *Both Menyhért* regénybe illő szerenéséről. *Both Menyhért* — szinte kritika, hogy megmagyarázzuk: — festő... Ebben a dologban azonban, amelyről szó lesz, fontosabb is a talentumánál az, hogy szép ember... És az sem megvetendő dolog, amire mindig büszkén hivatkozik, hogy az ésel még *Árpáddal* jöttek be Magyarországra.

A regény — mert az — tíz év előtt kezdődött. *Both Menyhért* tájképeket festött valahol *Csongrádon*, ahol megismerkedett a híres neves *Bagi* családdal. *Bagi Mikszáth* Kálmán révén híresek. Ennek a családnak egyik tagjáról írta *Mikszáth* azt a kedves novelláját, amelynek egy paraszt nábob a hőse, akit meghívtak egy előkelő ebédre, persze nyomtatott meghívóval, amelyen az is rajta állott, hogy frakkban, fehér nyakkendővel kell megjelenni. A *Mikszáth* nábobja kifogástalan estélyöltözetbe bújította parasztygunyához szoktatott tagját, mikor azonban fölszolgálták a bouillont, megfogta a frakkja szárnyát és beledugta a levebbe.

— Nesze, egyél — szólengatta a frakkját, — hiszen téged hívtak meg!

A fehér nyakkendőjét azonban elfelejtette belemártani...

Nos hát, ebből a nevezetes családból való *Bagi Erzsébet*, aki halálosan beleszeretett *Both Menyhért*be. Tíz éve tart már a szerelem. A lány szülei elleneztek a házasságot, végre azonban megtörtött az ellenállásuk a lány akaratán és most eljutott a regény a megnyugtató

befejezéshez: a dologból házasság lesz, még pedig hamarosan. *Both Menyhért* úgy utazott le tegnap *Bagi*ékhoz, hogy most már csak, mint férj jön vissza...

Bagi Erzsébetnek tízmillió a hozománya. És ez okozza a nagy szenzációt. Faggatták is a művészt, hogy micsoda tervel vannak a jövőre. *Both Menyhért* nem is titkolódzott. Persze! palotát vesz Pesten, autóbilt is fog tartani, aztán természetesen föllép képviselőjelöltnek — persze függetlenségi programmal — aztán pedig — fölszán lesz belőle... Mert a vagyonából telik majd bőven a reprezentációs költségekre. Hogy nem ért a politikához? Hát baj is az? Hiszen a többi sem ért... És tán inkább az lenne baj, ha értene hozzá...

Gyermekekrontók.

(Egy tanítónő és két tanító.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 6.

Több-kevesebb sikerű titkolódzás után rendszeresen kipattannak azok a vértízító sötét bűnök, melyeket fejletlen és ártatlan gyermekek ellen követnek el beteges idegzetű, erkölcsileg romlott, perverz emberek. Most egyszerre három ilyen esetről kapunk tudósítást, amelyek annál súlyosabbak és megdöbbentőbbek, mert a gyermekek nevelői: egy tanítónő és két tanító szerepeket a gyermekek megrontóiként.

St.-Pöltenben tegnap ért véget a *Buckel* Friderika volt tanítónő ellen indított per tárgyalása. A tanítónőt, akit egy gyermek ellen elkövetett erkölcstelen merénnyel vádoltak, hat hónapi súlyos börtönrre ítélték.

Merénnyelének története a következő: 1901. áprilisban egy kirándulás után, amelyet a zeili iskoláshuk *Bachenbergbe* tettek, a 14 évnél valamivel idősebb *Szepeán* István eltűnt. Hat év múlva fedezték őt fel az akkor már nyugalmába ment tanítónő társaságában álnév alatt. Kihallgatásakor bevallotta, hogy a kirándulás után a tanítónő őt erkölcstelenességre csábította, s azután egy kolostorba helyezte el, ahol ellátta őt pénzzel, majd álnévre utlevelet szerzett neki s külföldre küldte.

Vigevanóban, Rómá mellett szintén gyalázatos botrány pattant ki. A rendőrség letartóztatott egy tanítót, aki leánynevelőkeiről sze. mértetlen fényképfelvételeket csinált. A házkutatás alkalmával százszámra foglaltak le ilyen képeket. Az egyik kompromittált fiatal leány belelloste magát a vigevanói tóba.

Óriási az izgalom a németországi *Bodlas-Durnbergben* is a tanító ellen, aki meggyilkolta *Wunschemayer* gyármunkás tizenéves leánykáját, miután bestialis vágyait kielégítette. Négy nappal ezelőtt tűnt el a kis leány. Barátnőit azt mondták aggódó szüleinek, hogy tanítójuk, *Müller Adolf*, figyelematlanság miatt bezárta. A tanító, mikor megkérdezték, ennyit be is ismert, de egyébről nem akart tudni. A leányka holttestét aztán megtalálták egy kemencében. Koponyája teljesen össze volt ronsolva, keze, lába összekötözve.

A vizsgálat kiderítette, hogy meggyilkolása előtt erkölcstelen merénnyel történt ellene s a huszonhétéves tanítót letartóztatták. Tagad, de minden ellene bizonyít. Senki sem látta a leánykát kijönni az iskolából, az iskolához tartozó kamrában véres kalapácsot találtak s a tanító arcán, kezén erősen meg volt karcolva. A lepedőt is, amelyre a holttest össze volt kötve, *Müller* házában használták azelőtt. A gázott az iskola egyik helyiségében történt, a holttestet aztán úgy csempészték be a házhoz kívüli levő kemencébe. A szerencsétlen leányka könyveit még nem találták meg.

Beck báró hadüzenete. Az önálló vámtarifa miatt.

(Visszavont kiegyezési javaslatok.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 6

A képviselőház közgazdasági bizottsága a minap tartott ülésén nagy örömmel fogadta Kossuth Ferenc kereskedelmiügyi miniszternek azt a bejelentését, amely szerint Svájjal kereskedelmi szerződésünket a közös vámtarifa helyett már az önálló magyar vámtarifa alapján kötjük meg. Ez a szerződés záradékában is kifejezésre jutó intézkedés *tartalmitag* ugyan nem vívmány, mert hiszen az új vámtarifa csak annyiban önálló és magyar, amennyiben a neve az. Formailag azonban mégis egyik kidomborodó jelensége független gazdasági berendezkedésünknek, melynek önállósága teljes mértékben most érvényesül először külállammal szemben.

Ausztriában természetesen sem a kormánynak, sem a parlamentnek nem tetszik a magyar kormánynak az a törekvése, amelylyel az országot a gazdasági önállóságnak jogi állapotából a *tényleges* állapotra akarja vezetni és így könnyen érthető Beck báró osztrák miniszterelnöknek ma tett azon nyilatkozata, a melyben hevesen kikel a magyar kormánynak a svájci szerződéshez fűzött kijelentései és záradéka ellen. A Reichsrath zugó helyeslése közben Beck kijelentette, hogy ő a magyar kormánnyal erre nézve megállapodásra nem lépett és hogy Werleék eljárása a svájci szerződés körül súlyos megsértése a fönnálló gazdasági kiegyezésnek.

Beck báró azonban még ennél tovább ment és már ma retorzióval is élt, amennyiben *visszavonta* az osztrák parlament előtt fekvő összes kiegyezési javaslatokat. Ez pedig sekát jelent. Jelenti nevezetesen azt, hogy az osztrák kormány beváltja a magyar vámtarifa fölvetésekor kimondott fenyegetéseket és revízió alá veszi az előző osztrák és magyar kormányoknak megállapodásait. A revízió természetesen egyértelmű lenne azzal, hogy a megállapodásoknak reánk kedvező részeit hátrányunkra meg akarja változtatni, amint azt például a vámjövödelmeknek külön-külön való bevételezése és a fogyasztási adók átutalása dolgában osztrák hivatalos körök már nagyban hangoztatják.

Az osztrák miniszterelnök beszédét az alábbi távirati tudósításban közöljük.

Az osztrák képviselőház mai ülésén Beck báró miniszterelnök szenzációs kijelentéseket tett. A svájci kereskedelmi szerződések dolgában hozzáintézett két interpellációra adott válaszában a következőket mondotta:

Azt a dolgot, hogy a magyarkormány a kereskedelmi szerződéseket magyarul terjesztette a magyar országgyűlés elé, közjogi szempontból az osztrák kormány nem kifogásolhatja. De kifogást emeli az ellen a javaslat ellen, amelyet a magyar kereskedelmi miniszter a svájci kormánnyal kötött kereskedelmi szerződés záradékaszakára vonatkozólag tett. Ugyan erre vonatkozólag azt a felvilágosítást kapta, hogy ez a záradék csupán a magyar képviselőház előtt fekvő, az

autonom vámtarifával való egyöntetűség helyreállítását célozza.

Ennek ellenére kijelenti, hogy azt a javaslatot a magyar kormány nyújtotta be, anélkül, hogy *előbb az osztrák kormánnyal megállapodott volna*. A magyar kormánynak ebben az eljárásában az osztrák kormány folytatását látja annak az eljárásnak, amelyet a magyar kormány már az aut. om vámtarifa bemutatásakor megkezdett. Szerinte ez az eljárás *nem felel meg* a két állam közötti gazdasági viszonyra vonatkozó törvényes megállapodásnak és a reciprocitás követelményeinek. (Mozgás és tetszés.)

A miniszterelnök kijelenti továbbá, hogy a magyar kormány eljárása a svájci kereskedelmi szerződést illetőleg *sérti a Magyarország és Ausztria között létrejött megállapodások alapfeltételeit*. Az osztrák kormány tudatában van kötelességeinek és hogy eziránt semmi kétséget ne hagyjon hátra, az osztrák kormány a közeli *kiegyezésre való tekintettel visszavonja az összes javaslatokat, amelyek a gazdasági kérdést illetőleg az osztrák parlament előtt fekszenek*. (Percekig tartó taps és éljenzés.)

Az elnök végül kijelentette, hogy ezzel csak a paritást állította helyre, mert ezek a javaslatok nincsenek a parlament előtt.

Polit kontra Olay.

(Bonyolalom egy nyilatkozat körül.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 6.

Polit Mihály nemzetiégi képviselő kifogásolt mandátumának ügyéből, amint budapesti tudósítónk jelenti, nagy kavargás készül. Már tegnap ártalmos és kellemetlen föltűnést keltett a t. Ház folyosóján a koalált pártok tagjai közt Polit panaszkodó nyilatkozata, melylyel Olay Lajosnak, a bíráló bizottság kuruc tagjának fölfogását reprodukálta. Olay szókimondása azonban nagy fölháborodást és izgalmat is okozott a nemzetiégiak közt, ami érthető is, és minden jel arra vall, hogy a tegnapi képviselőházi szenzációs jelenetnek *súlyos következményei* lesznek.

A nemzetiégiakat, akik a fölirati vitánál amúgy is „nagy vitára” készültek, egészen kihozta a sodrúkból a Polit-Olay-ügy. Növeli az elkeseredésüket az a körülmény, hogy éppen Politot támadta meg Olay, aki az ő legfőbb büszkeségük és a föliratukat is készítette. Ebben ők kétszeresen tendenciózus sérelmet látnak és *megtorlásra készülnek*.

A tegnap esti értekezletük, amelyet voltaképpen a fölirati vita további módozatainak megállapítása céljából hívtak össze, kizárólag a tegnap délelőtti sérelmekkel foglalkozott. Tudósítónk, aki az értekezlet idején a nemzetiégi klubban tartózkodott, következőket jelenti a táncszokás eredményéről:

A nemzetiégiak több párttag heves fölszólalása után elhatározták, hogy Polit Mihály ügyét egészen a magukévá teszik. Pártkérdést csinálnak belőle, és ha nem kapnak elégtételt, készek az obstrukció legyveréséhez nyulni. Polit maga békülékenyebb volt az értekezleten, mert — mint mondta — Olaytól a délután folyamán *megnyugtató választ kapott*, de a párt fiatalabb tagjai, köztük Jedlicska Ferenc és Hodzsa Milán, akin tegnap szintén sérelem esett, mint-hogy az elnök megvonta tőle a szót, arra az álláspontra helyezkedtek, hogy Olaynak a képviselőházban *nyilvánosan kell megkövetnie Polit*

Mihályt. Az esetet páratlanul jogtalanának mondják és teljes *elégtételt követelnek*. A párt e fölfogáshoz képest tényleg megtorlást határozott az esetre, ha Olay kívánságukat nem teljesíti és Politot mandátumától megfosztanák.

Értesülésünk szerint a képviselőház holnapi ülésén szóba kerül az eset: Hodzsa Milán interpellálni fog és *föl fog szólalni Olay Lajos* ir.

A szókimondó kuruc politikus fölfogását jellemzi következő nyilatkozata, melyet ma reggel tett tudósítónk előtt:

— Én sohasem voltam alkusz-politikus és mindig megmondtam nyíltan a magam meggyőződését. Ha ezért a nemzetiégiak rám haragusznak, mit bánom én. Politnak mondott tegnapi szavaimban sem kertettem, őszintén beszéltem vele, ha kissé tán tréfában is, de mindenestre úgy, amint érzek és gondolkodom. Ha ők ezért provokálni akarnak, ám tegyék, majd megmondom tovább is a magamét.

Az affér elintézése elé minden oldalról nagy érdeklődéssel néznek.

A szerelem halottja.

(Öngyilkosság Aradon.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 6.

Ma délután két órakor Aradon egy revolverlövés dördült el, amely kioltotta egy fiatal ember életét. A fiatal ember nem aradi, csupán átutazóban volt és itt hajította végre régi szándékát, az öngyilkosságot. Az öngyilkosság részleteiről alábbi tudósításunk szól:

Markovics Jenő huszonöt éves kereskedősegéd három nappal ezelőtt érkezett Budapestről Aradra. Itt egyik rokonánál szállt meg a Boros Béni-tér 28. szám alatt. A fiatalemberen az utóbbi időben nagy foku buskomorság vett erőt, ami viselkedésén is visszatükröződött. Tegnap több ízben mondta rokonának, hogy öngyilkossá lesz, mert nem tudja elviselni azt a könnyelmű életet, amelyet az utóbbi időben folytatott. Markovics szerelmes volt egy szép temesvári asszonyba, aki nemrégiben ment férjhez. Ez annyira elkeserítette a fiatal embert, hogy kilépve állásából, tékozló életmódot kezdett folytatni.

Markovics ma reggel azt mondta rokonának, hogy hazautazik Brádon lakó szüleéhez. El is búcsuzott tőle, de délelőtt visszajött.

— Nem utazom el, — mondta. — Nem merek a szüleim elé kerülni.

Az öngyilkosságot délután két órakor hajította végre Markovics. Egy hatlövétű revolverrel *mellette lötte magát és meghalt*. Az öngyilkosságról értesítették a rendőrséget, ahonnan Rimandecz Zsigmond ügyeletes rendőrtiszt és Prohászka László dr. kerületi orvos a helyszínre mentek és az alsótemető halottas házába szállították a holttestet.

Az asztalon egy kis zsebkönyvet és egy levelet találtak Markovics Izidor brádi kereskedőnek, az öngyilkos apjának címezve.

A notesz egyik oldalára ezt írta az öngyilkos:

„Van nekem egy ábrándképem. Nem nézem meg soha.”

A noteszben egy női arckép volt: imádoztjának fényképe. A öngyilkos levele, amelyet a rendőrség fejbontott, így hangzik:

Kedves Szüleim!

Mivel hogy az egyik vágyam beteljesedett az, hogy a k. Rezsinka esküvőjén ott-hon voltam, ámbár az is k. Szüleim ellenére tettem meg, a költséget kölcsön vettem, s mint megígérttem, hogy visszajövet okvetlen

visszaadom, mivel, hogy ezt nem teljesíthetem, Pestre nem mehettam, így hát itt maradtam Aradon és itten végre hajtom egy régi szándékomat, mert hát én nem élhetek tovább könnyelműségem miatt.

A kofferem az állomásnál a 9. sz. hordárnál van, a lánc cédula Vörös urnál van Csepel, Erzsébet utca 5.

Ezen uton bucsuzok az egész világtól, ha talán nem sikerülne merénylőmet, hagyjanak meghalni.

Maradok mindörökké kezelt csókolva szerető fiuk

Jenő.

A sajtóbotrány. Lengyel Zoltán enged.

(Egy humoros kérdés.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 6.

Az ujságbotrány ügyében a Radikális Ujság ma is folytatja leleplezéseit, amelyek: érdekesség szempontjából nem maradnak az előbbieket mögött. Lengyel Zoltán — nem tudni, mi okból — már engedett a buzgalomból, sőt ma téveseknek jelentette ki még azokat a telefonbeszélgetéseket is, amelyeket az ujságok az ő szájából közöltek. Szóval az ügy fordulatot vett, de hogy minőt, az eddig még rejtély.

Az újabb részletek a következők:

A Goluchowski támadás.

Fényes László ma neve aláírásával a következőket írja a *Radikális Ujságban*:

Tegnap este Lengyel Zoltán Bonitz Ferenc ismert letagadó nyilatkozatára ismét nyilatkozott a hozzá forduló „Nép”-nek és e beszélgetés során nagy fontosságú bizonyítékot vezetett fel színre.

Elmondta Lengyel Zoltán, hogy a delegáció tárgyalásokon ő hevesen megtámadta a Független Magyarországnak Goluchovskit, másnap pedig a lap, ugyancsak vezércikkben erősen megvédelmezte a külügyminisztert.

Azonnal szóvá tette a dolgot s ekkor megtudta, hogy a sajtóiroda rendelte meg a Goluchovskit védő cikket. Már ekkor megtette a lépéseket a Független Magyarországtól való megválásra.

Ma reggelre Ábrányi Kornél cinikus vakmerőséggel akarja meghazudolni Lengyel Zoltánt, mondván, hogy ő soha semmiféle utasítást a „Független Magyarország”-nak nem adott.

Nos, Ábrányi Kornél a *kvalifikálhatlan hazudozásával szemben* kénytelen vagyok az ügy és Lengyel Zoltán igazsága érdekében a következőket kijelenteni:

Én, e sorok írója, június havában láttam azt a táviratot — a kezemben is volt, amelyben a sajtóiroda egyik tagja, akit Ábrányi Kornél ur titkárként vitt fel magával az osztrák fővárosba, táviratozta a Független Magyarországnak, majdnem betű szerint ezt:

„Az „Ország” külügyi cikkét kérem átvenni.”

Hangsúlyozom, hogy a táviratban ez volt, sem több, sem kevesebb. Az egyes szavakra tisztán nem emlékszem, de a lényeg ez volt.

A szobában szintén jelenlevő és éppen akkor Bécsből hazajött Perczel Mór, a lap felelős szerkesztője jegyezte meg:

— Tudom, Neumann már a löversenyen mondta. (T. i. Bécsben.)

Megjegyeztem rá:

— Mégis rémes dolgok ezek.

Akkor mondta Perczel:

— Rónai már meggyezett Ábrányival, ez ellen én nem tudok tenni semmit.

Ezeket hit alatt valloam bármely percben.

Az „Ország” Goluchovskit védő cikke másnap meg is jelent a „Független Magyarorszag”-ban. Ez az a cikk, amelyről Lengyel szolt s ez a lap illető ssímából bizonyítható. Ábrányi Kornél tehát a legszemérmertlenebbül hazudik, amikor azt jelenti ki, hogy semmiféle utasítást nem adott, vagy nem adatott.

Két vagy három nappal ez eset után beszélünk arról Lengyel Zoltánnal, hogy lehetetlen a lapnál megmaradnia, holott olyan politikusként, aki ellenőrizni akarja a kormányt, nagyon nehéz lap nélkül megmaradnia.

— Mégis meg fogok válni! — szolt Lengyel.

— Siess! — szoltam neki, de semmit sem a Goluchowszki-táviratról. Erről most szolok először, miután már felhozott s ámulatomra Ábrányi ur letagadni meri. Micsoda szenny ez!

Egy kis humor.

A „Radikális Ujság” a mai napon a következő beadványt intézte a kereskedelmi miniszterhez, Kossuth Ferenchez:

Nagyméltósága Miniszter Ur!
Kegyelmes Urunk!

Hódolattal alulírott, naponként megjelenő, minden párttól független „Radikális Ujság” című napilap azon kéréssel fordulunk Nagyméltóságodhoz, hogy kegyeskedjék a „Radikális Ujság” számára azt az államvasuti pauszát engedélyezni, és kiutalványoztatni, amelyet a Fejérváry kormány és nagyméltóságod szintén engedélyezni és kiutalványozni a Független Magyarország számára is méltóztatott.

Kérésünk támogatására tisztelettel hivatkozunk azon felhivatalos közleményre, amely a Független Magyarország tegnapi számában, nyilván magasabb jóváhagyással jelent meg és amely szerint államvasuti pauszát minden lap pártállásra való tekintet nélkül a hirdetések közérdekű közleményeinek lekötése fejében kap.

Tekintettel arra, hogy lapunk minden párttól távol áll, tekintettel eddig között közleményeink közérdekű voltára, tekintettel továbbá arra, hogy a közérdekű közlemények lekötésére ezuttal és ezután is vállalkozunk és mivel feltétlenül bizunk Nagyméltóságod hozzáférhetlen igazságérzetében, kérésünket azzal a biztos reménnyel ajánljuk Excellenciád partfogásába, hogy annak teljesítése el nem maradhat.

Nehogy azonban valaha abba a helyzetbe jutnassunk, hogy nagyméltóságod hazafias cselekedeteivel szemben kritikai szabadságunk bármely irányban feszélyeztessék, — amidőn a veendő pauszaléért ezennel hálás köszönetet mondunk, — kötelező erővel kijelentjük, hogy az illető összeget mindenkor Kossuth Lajos szobrára adományozzuk.

Nagyméltóságodnak hódoló tisztelettel maradván készséges hível

A „Radikális Ujság.”

Lengyel, Bonitz, Ábrányi.

A miniszterelnöki sajtóiroda egy krajcáros lap vádjaira kijelenti, hogy a sajtóiroda a delegáció bécsi üléséhez alatt intézett ugyan táviratot a koalíciós lapokhoz egy bécsi lapban megjelent és Az Ország által reprodukált cikk átvétele dolgában, de az a cikk csak informatív jellegű volt és közlése egyik lapra nézve sem volt kötelező.

Lengyel Zoltán a következő táviratot intézte Bonitz Ferenchez:

„Tegnapelőtti telefonbeszélgetések nem hívek, rád nézve nem mondtam többet, mint Fényeshez írt levélben. Ennek következtében elvárom, mint barátától és nem párbajozótól, hogy a feltételes sértést visszavonod.”

Bonitz ma eleget tett Lengyel kívánságának és visszavonta a sértést.

Az ujságkiadók a fiúmei esetről.

Zilahy Simon, a Magyar Ujságkiadók Országos Szövetségének elnöke, aki ez időszertint távol van a fővárostól, táviratilag felkérte a szövetség másodelnökét, hogy haladéktalanul hívjon össze választmányi ülést, amelynek tiltakoznia kell a lapkiadóknak a fiúmei zsarolással való bármiféle közössége ellen. A választmányi ülést ma délben tartotta meg a szövetség Wolfner József másodelnök elnöklése mellett. A választmány elé Illés József főtitkár terjesztett egy határozati javaslatot, amely élénk vitára szolgáltatott alkalmat. A választmány végre a főtitkárnak, Zilahy Dezsőnek és Marton Sándornak egyesített javaslatát fogadta el. A határozattá emelt javaslat, amelyet Lenkei Zsigmond jegyző mutatott be, így hangzik:

A Magyar Ujságkiadók Országos Szövetsége felháborodással értesült a fiúmei üzemekről, a miket — szemtanuk állítása szerint — egyesek az ujságírás és ujságkiadás cégre alatt követtek el. A szövetség, mint a magyar ujságkiadók erkölcsi testülete, a leg határozottabban tiltakozik az ellen, hogy a fiúmei üzemek az ujságkiadás becsületes mesterségével bármilyen vonatkozásba hozassanak.

Azon nem várt esetre azonban, ha a rokontestületek által már folyamatba tett eljárás során vagy a szövetség által mai választmányi üléséből ez ügyben kiküldött bizottság vizsgálata következtében oly jelenségek mérőlnének fel, hogy az ujságkiadói karhoz tartozó egyén az ujságkiadói tisztességbe ütköző cselekményt követett el, a megtorló lépéseket magának fentartja és azokat okvetlenül alkalmazni is fogja.

TANÜGY.

Az aradi főreáliskola beszámolója.

Előttünk fekszik az aradi m. kir. állami főreáliskola értesítője az 1905—1906. iskolai évről. Közzétette Boros Vida, az intézet jeles igazgatója. A 112 oldalas testes kötet aprólékos, minden részletre kiterjedő gondos számol be a régi, modern irányú nevelési módjáról híres intézet múlt iskolai működéséről.

Az iskolai programtervezést a sugárzó energia és az elektronelmélet kérdéseivel foglalkozik.

A főreáliskola tanári kara tizenhárom tagból áll, leszámítva a rendkívüli tárgyak tanárait. A tanítványok száma összesen 278 volt, akik közül 260 tett vizsgálatot. A tanárok legnagyobb része, mint azt az értesítő közli, tudományos működést is folytattak. Azok, akik ezen a téren is sikeres eredményeket értek el, a következők:

Babits Nándor Mocnik Számítást átdolgozta a középiskolák alsó osztályai számára.

Krenner Miklós dr. től politikai lapokban kiadott cikkeken kívül megjelentek: Emlékbeszéd Kuúvá Géza felett (kiadta a Hunyadmegyei Történelmi és Régészeti Társulat). Székelyföldi gyűjtés (Erdélyi Múzeum). Nevezetesebb középkori magyar történelmi emlékek (Hunyadm. Tört. és Rég. Társ. Évkönyve.)

Telbise Györgyöt felkérték több ízben új hatóságok, mint magánosok, chemical munkálatoznak, főleg élelmi szerek vegyi vizsgálatainak végzésére. Részt vett a Rómában tartott VI. nemzetközi chemical kongresszuson.

Itt említjük meg, hogy Uferbach Jenő Házatér és Vitakozó szociálisták c. festményét kiállította az Országos Képzőművészeti Társulatnak budapesti téli, illetve tavaszi kiállításán.

Az érettségi vizsgálatokra 17 tanuló jelentkezett. Ezek közül 4 jeles, 5 jó, 6 egyszerű

eredményével felelt meg és csak 2 tesz javító vizsgálatot; ismétlő vizsgálatra pedig egy tanuló sem utasítottak.

A reáliskola jó hírű önképzőkörre, amely már nem egy jeles író adott az országnak, igen szépen, lelkes szorgalommal működött az idén is.

Az intézet évi történetéből még az alábbi adatokat közöljük:

Nátafalussy Kornél királyi tanácsos, tanterületi főigazgató november havában tette meg az intézetnél hivatalos látogatását. Észrevételeit közölte a tanári karral, melynek működéséről, ügybuzgóságáról elismeréssel nyilatkozott. Az 1906. június 5. és 6. napján megtartott szóbeli érettségi vizsgálatokat helyettes elnöki minőségben Bartoniek Géza az Eötvös-kollégium igazgatója vezette.

Vámháboru egy ágyugyár miatt. Konfliktus Szerbiával.

(Elrendelték a határszárlatot.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 6

A magyar kormány ismét bajban van. Hozzá kell járulnia ahhoz a vámháboruhoz, amelyet Goluchowski külügyminiszter Szerbia ellen tisztán azért indított, mert Szerbia nem akar az osztrák Skoda-gyárnál ágyukat rendelni. Igaz, hogy a magyar kormány a határozatot holmi állategészségügyi rendszabályokkal indokolja. De az igazi ok a vámháborura mégis csak az, hogy a koalíciónak szerb-barátsága ellenére is bele kell harapni a keserű almába és a Skoda gyárnak magas, az udvari körökben keresendő protektorai kedvéért célszerűnek mondani egy olyan gazdasági konfliktust, amelyet alapján maga is elítél.

A vámháborúról az alábbi tudósítás számol be:

Budapest, július 6. Félhivatalosan jelentik, hogy a magyar kormány, az osztrák kormányval egyetértőleg ma táviratilag elrendelte Szerbiával szemben a határszárlatot. Hír szerint állategészségügyi szempontból a marhabehozatait is megtiltják.

Budapest, július 6. Egy újságíró előtt Koszuth Ferenc kereskedelmi miniszter a szerb vámháboru ügyében az alábbi kijelentést tette:

— A tegnapi minisztertanács foglalkozott ez ügygel és hozzájárult a szerb határ elzárásához. Ma délelőtt telefonon intézkedtem, hogy Szerbiával szemben az autonóm vámtarifa lépjen életbe azzal a szigorítással, hogy a szerb állatoknak Magyarországra és Ausztriába való bevitelére állategészségügyi okokból tilos. A földmívelésügyi miniszter július 7-étől kezdve megtiltotta a Szerbiából származó friss és elkészített húsok és élő és leölt baromfinak bevitelét és átvitelét. Ebből folyólag Szerbiából sertéseknek leölt állapotban a március 17-én kijelölt városokba való bevitelére szintén tilos. Egyébként pedig a fennállott tilalmak Szerbiával szemben továbbra is hatályban maradnak, vagyis tilos szerbiai származású szarvasmarhát, juhot, kecskét, sertést és baromfit élő vagy leölt állapotban, nemkülönben mindennemű húst bevinni, vagy átvinni.

Belgrád, július 6. A szerb határon elrendelendő határszár küszöbön áll. A vámháboru kikerülhetetlen, dacára annak, hogy a szerb kormány engedményekre volt hajlandó.

Budapest, július 6. Koalíciós körökben Goluchowski külügyminiszter eljárása nem talált helyeslésre. Nézetük szerint nem volt érdemes a Skoda-gyárak miatt vámháboruba keveredni Szerbiával. Holnap Zboray Miklós interpellációt intéz ebben a tárgyban a miniszterelnökhöz.

Belgrád, július 6. Ma estére várták a bécsi külügyi kormány válaszát a szerb jegyzékre. Általános a vélemény, hogy Ausztria csak azért kezd vámháborút Szerbia ellen, mert az nem akarja a hasznavehetetlen Skoda-ágyukat megvenni. Az egész szerb közvélemény helyesli a szerb kormány eljárását. A külügyi sajtóiroda több bécsi lap közleményével szemben hivatalosan jelenti, hogy nem igaz, mintha a szerb kormány csak minimális engedményekre hajlandó. A szerb kormány elfogadta az osztrák-magyar jegyzékben foglalt vámtételeket, kivéve az új német szerződésben foglaltakat, amelyeket azonban szintén hajlandó diskusszió tárgyává tenni. A szerb kormány hajlandó a magyar mezőgazdasági gépeket vám nélkül beengedni.

SPORT.

Atléták versenye Aradon.

— Előmérkőzések. —

Arad, július 6.

Az Aradi Atlétikai Klub vasárnapi versenyének nevezési zárlata a mai napon lejár. A klubnak majdnem minden számtevő atlétája leadta már nevezését. Nagy, mézőnyben, érdekes küzdelemben fog eldőlni a versenyek sorsa. Azok, akik még eddig nem neveztek be, azt még a mai nap folyamán esti 6 óráig a sporttelepen, ifj. Vass Gusztáv titkárnál eszközölhetik.

Ma este fél 7 órakor tartják meg az előmérkőzéseket a futásokból. A klub ezzel egy igen üdvös újítást honosít meg. Eddig az előmérkőzést a verseny napján délelőtt tartották meg, ami a nagy meleg folytán nagyban befolyásolta a versenyzőket, természetesen hátrányosan. A mai előmérkőzést díjtalanul lehet megtekinteni s arra ez uton hívja fel a közönség figyelmét az Aradi Atlétikai Klub. Az előmérkőzés győztesei vasárnap döntőbe kerülnek.

Szendrey, vagy Makó?

(A hódmezővásárhelyi szini szövetség.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 6.

Nagyérdemű és jelentős leirat érkezett tegnap a belügyminisztériumból Szeged és Hódmezővásárhely városok közönségéhez. A leiratban Andrássy Gyula gróf belügyminiszter arra kérte Szeged és Hódmezővásárhely városok közönségét, hogy keressék a módot a sziniszövetség megkötésére.

A miniszter csak kér, mert nem parancsolhat. Az a kerületi rendszer, amelyet a szinészeti felügyelőség csinált, ugyanis nem kötelező s így Hódmezővásárhely mindig ki is tért a kerületi szerződés megkötése elől.

Szegeden azonban fel akarták venni a tárgyalások fonalát és a múlt héten a szegedi szinügyi bizottság átküldötte Hódmezővásárhelyre dr. Gál Endre elnököt, valamint Csernovics Agenor és Weiner Miksa bizottsági tagokat, hogy a szomszéd város hatóságával a szeged-hódmezővásárhelyi sziniszövetség tárgyában tárgyaljanak. A szegedi kiküldöttek odaát is voltak Hódmezővásárhelyen, de eljárásuk nem járt sikerrel. A hódmezővásárhelyiek ugyanis

kijelentették, hogy nekik is hajlandóságuk van a Szegeddel való sziniszövetséghez, azt természetesen is tartják. Azonban ezidő szerint egyrészt megelégedettek Szendrey Mihály aradi szinigazgató működésével, másrészt pedig Makó Lajossal olyan személyes ellentétek vannak, amelyek meggyengíteni nem tudnak.

Makó Lajos szinigazgató, úgy látezik, a vásárhelyi visszaállítás dacára is ragaszkodik a szomszéd város sziniköréhez és most, hogy Budapesten tartózkodik, lépéseket tett, hogy a dologba a kormány is avatkozzék bele. Ennek az eredménye a mostani leirat.

Kérdés mégis, lesz-e a miniszteri beavatkozásnak eredménye? Mert Hódmezővásárhelyen nagyon hangoztatják, hogy ott igazgató Makó sohasem lesz. Ezen a kölcsönös félreértésen — a szinigazgató és Hódmezővásárhely, nem pedig a két város között — segíteni nem lehet, annál kevésbbé, minthogy a már eddig fennálló ellentétekhez az a körülmény is járul, hogy a vásárhelyiek tudomása szerint Makó Lajossal Szegeden sincsenek megelégedve.

HIREK.

Az első elkobzás.

Arad, július 6

Megtörtént. Az új kormány és az új éra alatt történt meg. Koboztak.

Valahányszor egy újságot valamely elv hirdetése, valamely irány propagandájának üzése miatt elkoboznak: mindannyiszor sérelem esik az alkotmányos szabadságok legfőbbjein, a sajtószabadságon, a gondolat és a szó szabadságán. Ezt az egész magyar sajtó egyértelműleg állapította meg annak idején, amikor az egész közvélemény felzúdult a tömeges elkobzások s a sajtó szabadságának korlátozása miatt. Megállapították a koalíció vezérei, akik hallatlan merényletnek nevezték a tényleg durva és abszolutisztikus rendeletet. Ma pedig már ők koboznak. Igaz, hogy szocialista újságot koboznak, de miután itt elvről van szó: meg kell állapítanunk, hogy a szocialistákat ugyanazok a polgári jogok és szabadságok illetik meg, mint az új kormány legbuzgóbb mamelukjait.

... Az ügyész osztály elleni izgatást látott... mondja az elkobzásról szóló hivatalos jelentés. Láttam pedig ezt a szóbanforgó lap holnap megjelenendő számában, amely a postára való expedíálással egyidejűleg került az ügyész kezébe. És az ügyész rövid néhány perc alatt megtette az elkobzási indítványt, áttette az aktákat a vizsgálóbíróhoz, aki tanulmányozta azokat, meghozta a végzést, közölte a rendőrséggel: és a rendőrség még mindig elég jókor jött, hogy az összes postára adott és vasuton szállítandó példányokat elkobozhassa. Nemde, boszorkányos gyorsaság? Olyan gyorsaság, aminőt csak a Fejérváry-rezsim ügyészei bírtak kifejteni. Szinte azt hihetné az ember, hogy a régi, korrupt kor mintájára most is spiclik dolgoznak a nyomdákban, akik előre közlik az ügyész urakkal, hogy hol és mit kell kobozni, még pedig gyorsan, hogy postára ne kerüljön. De — óh, — mégse hisszük ezt. Nem hisszük azt sem, hogy ez az elkobzás csak előjáték annak, hogy

az éjjeli ügyészek ismét munkába lépnek. Elvégre az a lap szocialista lap volt, tehát *ab ovo* megérdemelte az elkobzást.

De félt, hogy a szocialista lapok után azok a polgári lapok is sorra kerülnek, amelyek merészkednek kritikát nyilvánítani az új kormány fölött. Mert ebben az esetben maga az eset lényegtelen. A lényeges az elv, a sajtószabadság sérthetlenségének elve. Ha ezt az elvet egyszer megsértik: veszedelmes precedenst alkotnak vele. És ez a precedens még akkor is veszélyes, ha szocialista lap adott reá alkalmat.

A parlamentben nincs számbavehető ellenzék. Jó lesz nyitva tartani a szemeket!

— **Képviselők buja.** A képviselők nagy részvétlensége jellemzi most a Ház üléseit, amelyeken olyan kevés képviselő jelenik meg, hogy a tanácskozáshoz szükséges negyvenes szám is alig kerül ki. Különösen az ülés elején szánalmas az ülésterem képe, amióta *Justh* Gyula házelnök kimondta, hogy, bármilyen körülmények között, minden nap tíz órakor megnyitja az ülést.

Ma is igen kevés számu képviselő volt jelen az ülés megnyitásakor, ami láthatólag lehangolta *Justh*ot, aki szünet közben a folyosón az újságírók előtt a következőket mondta:

— Nem fogom tűrni ezt az állapotot. Ha bármikor fölvetik a határozatképességet és nincs itt elég képviselő, *névsort fogok olvasni*. De nem járok el úgy, ahogy régen szokásban volt, hogy aki igazolni tudja elmaradását, az megszabadul az eset következményeitől. Nem veszek tudomásul semmi igazolást és a napidíjak tekintetében irgalmatlanul alkalmazni fogom a napidíjak levonására vonatkozó szabályokat.

— Mintha már keboznának! Budapesti tudósítók táviratozza: A vizsgálóbíró ma elrendelte a *Világsszabadság* című szocialista újság e hónap 7-iki számának elkobzását. Az ügyész, aki az elkobzást indítványozta, a lap két cikkében: „Hol az ellenség?” és „Ostromállapot a mezőkön” címűben osztály elleni izgatás vétségét látta. A vizsgálóbíró rendelkezése a rendőrség ma a pályaudvaron az összes elküldésre szánt példányokat lefoglalta, azonkívül a fővárosban a dohányüzletekben, a lap kiadóhivatalában található összes példányokat elkobozta.

— **A véres országból.** *Pétervárról* táviratozzák: Az orosz gárdaezredeknel a zendülés napirenden van. Tegnap a dumapalota közelében munkásgyűlés volt, amelyre a munkások forradalmi dalokat énekelve, vörös lobogók alatt vonultak föl. A munkások ellen a Preobreszenskiezred egy századát küldték ki, de a század vonakodott a munkásokat szétkergetni. Erre lovasreadőröket hívtak, akik a gyűlésen résztvevőket szétverték. Egy дума-képviselő életveszélyesen megsebesült.

— **A belügyminiszter és a nemeslevelek.** Már le tetszett küldeni a belügyminiszternek Arad városához is azt a korszakalkotó leiratát, hogy „a levéltárban akár eredetiben, akár másolatban található összes elmeres és hamisított elmeres leveleket gyűjttesse össze, készíttesen róluk pontos jegyzéket és küldje meg

az országos levéltárnak.” Mert nincs ennél égetőbb kérdés a belügyminiszteriumban, mióta arra a fájdalmas tapasztalatra ébredtek ott, hogy sok a hamisított nemeslevél. A minisztert a nemességi ügyek felülbírálása és különösen az utóbbi időben néhány nemeslevél-hamisítás esetének vizsgálata által szerzett tapasztalatok bírták rá erre az intézkedésre. Most összegyűjtik majd az összes nemesi leveleket, rendezik és nyalábbá rakják és akkor nyugodtak lesznek. Ki fogják kutatni, melyik az igazi, melyik a hamisított s nem gondolkodnak arra, hogy mindegyik nemesi levél az emberi egyenlőség ellen szóló otromba és hamis okmány. A város most majd a levéltári hivatalt foglalkoztatja azaz, hogy a poros aktákat, a múlt szellemének e megtestesülését minél hamarabb rendezzék. Az új kormány kultúrörékvését kitűnően jellemzi ez az eset. A múltba mennék vissza, a nemesi leveleken rágódnak, ők, akik Kossuth Lajos nevét irták a zászlójukra. Effejejtik, hogy egykor Kossuth Lajos volt az, aki az osztályok közötti korlátokat eltávolította: a nemesi leveleket lomtárba tette s az emberek egyenlőségét proklamálta.

— **Öngyilkosság az igazságügyminiszteriumban.** *Budapestről* táviratozzák: Az igazságügyminiszterium palotájában ma délután öngyilkossággal kísérletet követett el egy szerencsétlen volt bírósági végrehajtó. Magyar Mihály tízenöt esztendeig volt Szarvason végrehajtó. A tulságos munka megtámadta idegrendszerét, majd elmebetegség miatt gondnokság alá helyezték, mire a kormány elbocsátotta a hivatalból. Idővel megszűntették a gondnokságot, mire Magyar Mihály visszahelyezését kérte. Állását azonban többé nem kapta vissza és így a szerencsétlen ember családja türehtelen nyomorba jutott. Tegnap utolsó pénzével felment a fővárosba, hogy kihallgatásra jelentkezzen az igazságügyminiszternél. Még tegnap kiment a Margitszigetre, hogy beszélhessen *Polányi Gézával*, de ridegen elutasították. Ma hasonlóképen járt az igazságügyminiszteriumban, ahol egy miniszteri titkár tagadta meg kérését. Ez annyira elkeserítette Magyarot, hogy öt darab szublimátpasztillát nyelt le. A mentők életveszélyes sérülésével be szállították a Rókus-kórházba.

— **Itéletidő a fővárosban.** Ma délután nagy zivatar csapott le a fővárosra. Az ég elsötétült, nagyszemű eső eredt meg, amely egyre sűrűbben és nagyobb erővel zuhant le. A felhőszakadashoz jégeső is járult. A jégeső és a szélvihar sok helyütt jelentékeny kárt tett a háztetőkön és az ablakokban.

Későbbi távirat jelenti, hogy a felhőszakadás folytán egyes utcák teljesen víz alá kerültek. Számos pince annyira megtelt vízzel, hogy a tűzoltóknak kellett kizivattyuzniuk a vizet. A sétatermek szintén megromogálódtak. De a legnagyobb kár a földalatti villamos vasutat érte, amelynek *színei három óra tájban egészen a víz alá kerültek.* A közlekedést csak az esti órákban kezdhették meg újra.

— **Házasság.** *Seldner Sándor*, a Seldner Bernát és fia berzovai nagykereskedő cég beltagja, aki az aradi url társaságoknak is rokonszenves fiatal tagja, július hó 15-én, vasárnap déli 12 órakor tartja esküvőjét az aradi ltr. templomban *Mittler Irén* kisasszonnyal, *Mittler Izidor* dr. előkelő aradi ügyvéd bájos és szeretetreméltó leányával.

— **200.000 korona szelvény.** Egy nagystílű zsebtolvajt ismert meg ma délután, a Szabadkáról Budapest felé robogó gyorsvonaton, a vonat egyik kalauza. A zsebtolvaj, névszerint Fischer Ernő, pár héttel ezelőtt Milánóban, majd Budapesten nagy zsebtolvajlásokat

követett el. Többek között meglopta *Camibál* olasz gróf feleségét, gróf *Széchényi* Viktornétól pedig kétszázezer korona értékű ékszert lopott el. De a zsebtolvaj észrevette, hogy a kalauz figyel és Halasra érve a vonat, birtelen leugrott és nyomtalanul eltűnt. A zsebtolvaj kézrekerítésére a halasi rendőrség és csendőrség nagy őrjáratot küldött ki, de az éj folyamán nem sikerült a tolvaj nyomára akadni.

— **Eljegyzés.** Vekerdi és endrődi *Olasz* Antal Ferenc Pankotán eljegyezte ujjaki *Nagy István*, a herceg Suikovszky-uradalom főgépészének bájos leányát, Katicát.

— **Új gyár a megyében.** *Kisjenőn* 80.000 koronás alaptőkével részvénytársasági alapon *szalmafontó gyár* van alakulóban, mely főleg háziparszerűleg fogja az üzemet folytatni. A gyár létrejötte 600 drb. 50 koronás részvény tulajdonos részének jegyzése által biztosítottnak látszik. A gyár a Magyarországon e szakmában egyedüli hajdunánási gyár mintájára épül. Célja a külföldről beözönlő gyártmányokat kiszorítani és a szükséglettel a Balkánt is ellátni.

— **Megszöktetett gróf.** *Drezdából* táviratozzák: Nagy feltűnést keltett *Bad Elsterben* Hugó von *Zedtwitz* gróf megszöktetése. Legfeltűnőbb a dologban az a körülmény, hogy a megszöktetett „ifju” — 81 éves. A gróf nemrég vesztette el feleségét, akinek halála után a gróf 48 éves gazdasszonya mindent elkövetett, hogy a gróftól hálójába kerítse. A gazdasszony, aki már tíz év óta van alkalmazásban a grófi családnál, viszonyt kezdett a gróffal, ugyannyira, hogy rá is birta az öreg urat, hogy *nélkül fogja venni.* Amikor a gróf hozzátartozói erről értesültek, mindent elkövettek, hogy a házasságot megakadályozzák. Erre közös elhatározással abban egyeztek meg, hogy megszökték a rokonok elől. Sikerült is a múlt éjszaka észrevétel nélkül elszökni a fürdőhelyről. A szerelmes pár állítólag *Preuzenstatba* szökött, ahonnan *Karlsbadba* utaznak. A gróf többször hangoztatta környezete előtt, hogy Ausztriában fognak letelepedni.

— **Jubiláló főszolgabíró.** A minap töltötte be ifj. *László Farkas*, a körösbányai járás derék főszolgabírája közszolgálatának huszonötödik esztendejét. A járás tisztviselői és jegyzői, élükön *Bercsényi Sándor* járási szolgabíróval ez alkalommal fényes ünnepélyt rendeztek, melyet az egész vármegye élénk érdeklődése kísért. Meggyeszer'e ismeretes, hogy a körösbányai járás rokonszenves feje egy negyedszázadon át becsülettel és emberséggel állotta meg helyét.

Az ünnep napját megelőző estén a körösbányai közönség fátyásmenokban tüntetett a jubiláló tisztviselő mellett. Az ünnepély napjának délelőttjén számos küldöttség tisztelgett a főszolgabírónál. Délután két órakor pedig száz-tizenegyzet terítékes bankett következett, amelyen számos felköszöntő hangzott el.

— **Mi van László Imrével?** *László Imre* főhadnagy volt a szatmári gyalogezredben. A Kossuth-nótát huzatta. Lefokozták. Mikor a lefokozás megtörtént, akkor még csak felháborodott valamenyire a koalíciós kormánypárt, már tudniillik kellő mérséklettel, annyira, amennyire a „pártfegyelem” megengedte. Akkor óvatos ígéretek is hangzottak el arról, hogy a kormány majd orvosolja ezt a vérlázító igazságtalanságot. Azóta teljes csend van. *László Imrének* egy testvére *Bécsben* az elmúlt hetekben sorra járta a delegátusokat és megkérté őket: szóaljjanak fel legalább szerencsétlen testvére ügyében. A delegátusok ezt sorra megígérték. Ke egyikük sem tartotta meg a szavát. Itthon is ülészik már a képviselőház, de senkinek sem jut eszébe, hogy egy szót szóljon a szatmári lefokozásról. *László Imre*, akinek az apja negyvennyolcas

honvéd volt, most közlegény gyanánt szolgál egy csehországi garnizóban. A kormány — ha Bécsben megengedik neki — a Ríkóczit hazafülnak nyilvánító törvényt akarja megsemmisíteni. Nem gondolják az urak, hogy a szatmári ítéletet is kötelességük volna megsemmisíteni? És Kossuth Ferenc, aki legutóbb Kecskeméten mondta magát Kossuth Lajos „elvel letéteményesének”, illő dolognak tartja, hogy ő miniszter és Bécs kedvence akkor, amikor egy magyar ember súlyosan bűnhődik egy nótáért, amely még hozzá véletlenül a Kossuth Lajosé?

— A motoros csizma. A mese hét mérföldet lépő csizmája immár átlépett a valóság országába. A *Constantin*-testvérek találták föl a motoros csizmát, amely, ha a föltalálók reménye valóra válik, a tenger alatt járó hajó és a kormányozható léghajó mellett a jövő emberének méltó közlekedő eszköze lesz. Különböző találmány lényegében csak újfajta automobil. Két apró motoros kocsit erősítenek a hosszúszerű csizma alá, a kocsik hossza 15 hüvelyk (— 38 centiméter) és négy kerekük mindegyike nyolc hüvelyk átmérőjű. A hajtórót akkumulátor szolgáltatja, amelyet egy alkalmas övre erősítve hord magánál az ember. Az övet drót köti össze a kocsival. A csizma súlya tizenhat font, az ára körülbelül hatszáz korona. A súly azonban lényegtelen, mert a lábat úgy sem kell emelni. A menetsebessége kilenc kilométerről körülbelül ötvennégyre fokozható. Constantin állí díag már több száz kilométernyi utat megtett ilyen csizmával és most Szentpétervárra is el akar menni vele.

— A bécsi tárgyalások. Bécsből táviratozák a „Budapesti Tudósító”-nak: A magyar kvótaküldöttség hetes tárgyalási bizottsága ma délelőtt fél 11 órakor a bankgassei magyar minisztériumban *Wekerle* Sándor dr. miniszterelnökkel tanácskozást folytatott, mely után a bizottság tagjai az osztrák parlament épületébe mentek, ahol 11 órakor a két tárgyalási bizottság az urak háza egyik bizottsági termében együttes tanácskozásra ült össze. Az osztrák kormány részéről *Koritzowski* lovag pénzügyminiszter és *Engel* osztályfőnök, a magyar kormány részéről *Teleszky* dr. osztálytanácsos jelentek meg az ülésen. Az együttes értekezlet után a magyar tárgyalási bizottság tagjai ismét a bankgassei magyar minisztériumban fognak egybegyűlni. — *Beck* báró osztrák miniszterelnök ma a délelőtti folyamán megjelent a magyar minisztérium palotájában és ott *Wekerle* Sándor miniszterelnökkel tanácskozott. *Wekerle* fél egykor megjelent az osztrák parlamentben, ahol *Koritzowski* osztrák pénzügyminiszterrel tárgyalt.

Osztrák képviselői körökben a mai ülés alatt nagy föltűnést keltett az a jelenet, hogy *Beck* báró, miután válaszolt az interpellációkra, *Wekerle* miniszterelnökkel és *Popovics* Sándor államtitkárral a képviselőház ebédlőjébe ment és ott ebédelve, a három államférfi hosszasan tanácskozott.

Későbbi távirat jelenti, hogy a magyar és osztrák kvóta tárgyalására kiküldött bizottságok a *Szell* Kálmán elnöklété alatt tartott három órai tanácskozáson nem jutottak megegyezésre és így értelemben fognak küldöttségeiknek jelentést tenni.

— Vádak Merry del Val ellen. A Vatikán belső titkáiról leleplezés történt megint. Rómában, mint onnan jelentik, szenzációs röpirat jelent meg, amely maró gunnyal támad *Merry del Val* bíboros ellen, akit a Vatikán összes bűneinek okozójának nevez meg. Míg az alsóbb papság, ugyszólván, éheznek és nyomorog, addig a Vatikán államtitkára egész életét a legraffináltabb élvezetek közt tölti. A röpirat pontosan felsorolja ezeket az élvezeteket, sőt nagyon pikáns részleteket is napvilágra hoz. Ezeknek az állapotoknak nem is lesz végük addig, — úgy mond a röpirat. — amíg a pápa az elbizakodott spanyol kardinális el nem küldi és például *Rampollát* nem nevezi ki államtitkárnak. Ezek után a dolog már kissé értelmesebb. Hogy Merry del Val jól él, sőt raffináltan is él, ez is igaz lehet, de még világosabb, hogy *Rampolla* szeretne a helyére ülni.

— Tanulmányut. *Steiner* József aradi műépítész négy heti tanulmány-utrá Párisba és Londonba utazott.

— Magyar név. *Kiskoru Silberger* Ferenc, Dezső és Béla aradi lakosok családi nevüket *Sándor*-ra magyarosították.

— Amateur-fényképezészeknek! Általában elismert kitűnő szalon és utifényképezési készülékek, felülmúlhatatlan minőségű pillanat kézi apparátusok, valamint mindenféle fényképezési cikkek *Moll A.* cégénél (Bécs, Tuchlauben 9., cs. és kir. udvari szállító) kaphatók Ezen üzletág alapítottát 1854-ben. Kíváncsra nagy képes árjegyzéket bérmentve küld a cég.

— Rövid hírek. *Marosi* Károly a Fehér Kereszt szálloda szolgálja ellopta egyik társának óráját és 12 korona pénzét. A rendőrség a tolvajt átkísérte a járásbíróshoz, ahol előzetes letartóztatásba helyezték.

— Bolhák, svábok, poloskák legbiztosabb pusztító szere Vojtek és Weisznel Aradon. 112

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Ítélet a raxenthali gyilkosság ügyében. A múlt év végén borzalmas gyilkosság történt a raxenthali erdőben. Ráttentésen megcsontkítva találták meg *Meyer* Mari bécsi szakácsnő holttestét. A gyilkosokat a rendőrség *Zeller* Friderika kasszirő és nővére, Mici, személyében elfogta. Ma állott a két nő a bécsi törvényszék előtt. A tárgyalás folyamán kiderült, hogy a gyilkosságban része volt *Prohászka* József cseh tenoristának is, aki tíz év előtt szerződött tagja volt a budapesti Operaháznak, de sikertelen szereplései miatt rövid idő múlva elhagyta Budapestet. A törvényszék *Zeller* Friderikát a gyilkosságban, Máriát pedig bűnrészességhen mondta ki és Friderikát *kötél általi halálra*, Máriát pedig *egy évi és hat havi börtönrre* ítélte. *Prohászka* Józsefet ma szintén letartóztatták.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 6

Ma már ugyszólván az egész országban aratnak. Az eredményt nagy kíváncsisággal várják mindenfelé. Különösen a cséplési eredmény elé tekintenek nagy érdeklődéssel, ebből fogják látni, hogy az idei termés milyen lesz.

A gabonafüzet szűnetel, amia szezon küszöbén így szokott lenni.

A piac is roppant kicsi, az emberek a mezei munkával vannak elfoglalva.

Elkelt a mai hetiplacon:

150—200 mm. buza 14 80—15 00.

50—100 mm. tengeri 13 60—13 80

50—100 mm. új árpa 10 20—10 40.

Névl. jegyzés árpa 00 00—00 00

" " rozs 11 80—12 00.

" " zab 14 40—14 50.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, július 6.

Amerika 3/4 olcsóbb. Kínálat és vételkedv jó. Elkelt 35,000 métermázsza buza változatlan áron.

Az árak 50 kilónként számítva:

Déli tőzsde.

Buza októberre 7.59—7.60

Rozs októberre 7.88—7.89

Zab októberre 6.46—6.47

Tengeri júliusra 6.17—6.18

Új tengeri 1907-re 5.60—5.61

Áprilisi buza 1907-re 6.57—6.58

Zárhat 5 órákor:

Buza októberre 7.60—7.61

Rozs októberre 7.90—7.91

Zab októberre 6.46—6.47

Tengeri júliusra 6.17—6.18

Új tengeri 1907-re 5.58—5.59

Áprilisi buza 1907-re 6.58—6.59

Iránysat lanya.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

H. C. Arad. Holnapi számunkban közölni fogjuk. Kérjük szíves türelmét.

CSARNOK.

A megmásított jövő.

Írta: Csuka Ferenc.

(Folytatás.)

Öt percig se tartott az eljárás. Persze, mindnyájan előkelően hidegek voltunk. En mosolyogtam is; meg vagyok győződve, hogy nagyon ügyesen, hatásosan és url módon mosolyogtam.

Tehát most megint itthon vagyok a lakásomon. Este öt óra. Tizenkét óra még az élet. Hajnali ötör jönnek a pribékek. Az én barátaim. A barátaim! Automobilon jönnek, a kedvesek, hogy minél gyorsabban kivágyanak a veszthelyre. Ugyes dolog, valóban. Háromszori golyóváltás; komoly pisztolyokkal; cészási idővel; csak igazi lovagoknak való, föltétlenül halálos párbaj.

Tizenkét órányi időm van, ez a bizonyos. Most még segíthetek magamon. Még elmene-külhetek . . . Senki sem gyávább nálam. — és mégsem bírok megszökn. Nem bírok. Ide vagyok láncolva; oh, nem a becsületérzéssel; mert mi a becsület a halál kapujában? Semmi. Rongy. A mi idefűz: az a végzet. Mert tudom, hogy a kritikus egy esztendő holnap bejár; bizonyos, mint a ketszerkettő, hogy holnap meghalok, mert meg kell halnom. Bármilyen formában, de utolér a végzet; előle nincs hova bujdosnom. Ha elutaznám, talán vasuti összeütközés lenne csak azért, hogy elpusztuljak. Itt nincs menekvés. Hiában tiltakozom, hiába minden: — végem van és holnap reggel öt órakor megszűntem élni.

Becsuzom téled, kedves legénylakásom; intim kis regények színhelye.

Es megnézem az utcát, utoljára.

Iszonytató, amit láttam.

T-hát bizonyos. Ugyanaz a ravatal.

Tegnap még nem volt itt. Es éppen ma kellett ennek történnie, holott a gazember várhatott volna még holnapig! Csak egy napig! . . . Iszonytató, ugyanaz a ravatal. Az én ravatalom!

Te barom! Egy félórja csöngetek. Ne szólj. Arra felelj, amit kérdezek. Mikor nyílt meg itt a szemközti levő házban ez a temető? Helyes. Most pedig takarodj. Ott maradsz az előszobában, és akárki keres, modd, hogy nem vagyok itthon. Mit bámulsz? Beteg vagy? Alj! Ide gyere. Nesze, itt van száz forint, ez mind a tied. Várj. Adok még százat. Elég? Fogd be a szádát, nem szorultam a köszönetre . . . Erte-de, Pista fiam, nem vagyok itthon. Akárki keres! Mit motyogsz? Ha a Klárka jönne? Mi közöm hozzá. Senkit se fogadok. Klárit sem. Pusztulj előlem. Mars az előszobába.

Ugyanaz a ravatal, melyet Párisban láttam, ma egy esztendeje.

Mily könnyű, mily egyszerű lehetne mind-ez, ha meg nem mutatják jövőmet! Gondtalan, mit sem sejtő szívvvel mennék a veszthelyre.

Mért kellett ma egy éve éppen a jónőhöz mennem? Akad Párisban nő elég, aki szebb és kíváncsabb nála.

Most átpillantom az egészet. Előnkem látom újból. A jövő, egy ifju és bájos hölgy, szeretetreméltó udvarlással fogad szalonjában. Ezt mondta:

— Tisztában vagyok önnel, uram. Ön nem azért keresett fel, hogy jövőndöt jósoltasson, hanem azzal a bizarr szándékkal, hogy engem itt hirtelen megöl és megcsékol, aztán tovább megy, mint aki jól végezte dolgát. Ha önnek raffi

nált kaladokra van szüksége, — ná' am ugyan rossz helyen kereskedik. Nos, de nem barátságom. Onnan van valami eredeti. Csaknem imponál a szemtelenségével. Kiváncsi a jóslataira?

Kénytelen voltam igazán feladni, bár a jóslat valóban nem érdekelt. El kellett volna mennem, — de ott maradtam. Mennyire bánom!

Igy történt tovább: A szalon egyszerre elszőlődött. A hátsó falon szétvonódott a kárpit. Középen egy fehér vetületi sík lett látható, miúta egy kinematográf-mutatvány kezdődött.

— Figyeljen, — szólt hozzám a jósnő — most látni fog valamit. De előbb megjegyzem, hogy nincs módomban az egész életre szóló jövőt, sem annak részleteit ismertetnem. Jóslatom mindig pontosan egy évi időre terjed. És csak egy dolgot, ténylet, eseményt, vagy körülményt jósolok, — még pedig azt az egyet, mely a jóslat napjától számít ott egy esztendőn belül a legkiemelkedőbb, a legfontosabb. Megértett? És most nézzen oda.

A vetületi síkon vonalak, fénycsíkok, barna és fekete tömegek gomolyogtak; e mozgó kéosz pár pillanat alatt, bizonyos rendszer és irány szerinti perspektívába alakult. E látvány előbb kíváncsivá, csakhamar idegessé tett, de nem tudtam a szememet levenni a fényes és sötét vonalaknak, a semmiből fölbukkanó színtelnek erről a misztikus sorakozásáról; kénytelen voltam rámeredni lágtul szemmel és az volt az érzésem, hogy mindazok a különös figurák, színek, árnyak az egyvelőmből bontakoznak ki és számam sugarában röppennek a vetületi síkra, ahol most már megdöbbentő öltönytől tértek ki egymás elől, pontosan elfoglalva a maguk helyét.

Még egy-két pillanatig vibrált a kép: aztán megszállt és valódi terjedelmében és kiterjedésében láttam távoli lakásom ebédlőjét. Az ebédlő közepén ravatal. A koporsóban egy férfi fekszik hereven, — akiben fölismerem önmagam.

A kárpit összehullt, a látvány eltűnt; a szalont ismét a barátságos napfény sugározta be. A jósnő nem volt sehol; egy inas állt mellettem, aki a kijáráshoz vezetett.

Eltűnt bennem a vér. Ime, mégsem tréfa, és semmi esetre sem szemfényvesztés, hogy Párisban megláthatom az én ebédlőmet, mely messzi van onnét, egy magyarországi városkában.

Bizonyára bennem és nem kívülem kezdődött ez a tünemény. Ennyi kétségtelen. A kérdés az, hogy miként keltette föl bennem a jósnő ezt az életem hallucinációt; és hogy megbirta volna e ezt tenni reális alap híján? A reális alap az események bizonyosságában vélem, mely a végzetben nyert megállapítást. Tény, hogy múlt, jelen és jövő nincs; idő van csupán; és az idő mindig van, a múlttal, jellel, a jövővel egyszerre, elválaszthatatlanul és egységesen. Erzelésünk teszi viszonylagossá e kapcsolatot, és ha ezt a viszonylagosságot alkalmas módon felfüggesztjük, nem a jövőt látjuk meg, mert jövő nincs, — hanem az időt, vagyis az események fel nem tagolt egységességét. Ebbe a kivételes állapotba helyezt engem a jósnő; és amit láttam, mégsem hallucináció, — hanem tapasztalat. Tény, mely beilleszkedett az én életem viszonylagosan tagolt, de valóban föl nem osztható időegységébe; tény, a mely sorsomban van, benne gyökeredzik, onnét ki nem téphető. Tény, melyet tudomásul kellennem; mely annál kevésbbé hárítható el, mert máris megvan.

Igen. Amit láttam: a ravatal, és hogy én a ravatalomon fekszem, — ez máris megvan. Fogytékos érzelései képességünk helyezi ezt a jövőbe, — mert igazán furcsa, hogy nekünk embereknek minden dolgunk csak volt, és csak lesz, de a pozitív jelen egy vékony határvonal számunkra. Ez a megkülönböztetés, mely az időt három részre tagolja, a legnagyobb logikai abszurdum; és mert az egy és oszthatatlan, abból, a mi beléje illeszkedett, egy hajszálnyit sem törölhető. Tehát bizonyos: hogy emberi számítás szerint egy éven belül ravatalra kerülök. Még pedig azért bizonyos, mert az időegységben még most is bölcsőben ringat az anyám és máris koporsóban fekszem egyszerre, egységesen, megmásíthatatlanul. En nem voltam és nem leszek; én vagyok. Még pedig kisded, gyermek, ifjú, férfi és porladó tetem vagyok egyszerre; az anyám emléjét szopom,

iskolában tanulok, asszonyokat csábítok, sirban rothadok lényem egységében egyszerre, — mert vagyok, — és sem nem voltam, sem nem leszek.

Igen, de odakint alkonyodik. Az utcán ki-gyúlnak a lámpák és fénylenek a kirakatok.

(Vége következik.)

NAPIREND.

Július 7. Szombat. Róm. kath. naptár: Villibald. — Protestáns naptár: Villibald. — Izraelita naptár: Sabbat, Balak 6. Perek. — Görög-keleti naptár (július 24.): Keresztelő János. — A nap két 4 óra 10 perckor, nyugszik 7 óra 57 perckor.

Időjárás. A központ meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratát szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Meleg, zivatarok.

Július 7. Az aradi turista-egyesület tulipán-estélye Kovásznán (Deák féle szinkör.)

Július 8. Az aradi atletikai klub viadala (Török Gábor-utcai sporttelep.)

Július 9. Aradmegye törvényhatósági-bizottságának rendkívüli közgyűlése délelőtt 9 órakor.

Július 11. Városi közgyűlés délután 4 órakor.

Július 15. Az országos szállóköltővándorlás részvénytársaság főszámolás alatt közgyűlése délelőtt 11 órakor (Aradi és csanádi egyesült vasutak.)

VÁROS ÉS MEGYE.

Aradváros közgyűlése.

— A tárgysorozat. —

Folytatólagos sorrendje az Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága által július hó 11-én délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydarabnak:

15. Polgármester jelentése a kecskeméti Kosuth-szobor leleplezési ünnepélyére és Temesvármegye ujonnan kinevezett főispánjának beiktatására a város közönsége képviselőiben küldöttség kirendelése iránt. — 16. Polgármester előterjesztése a főpénztárnoki fizetésnek 2600 illetve 3400 koronáról 3000 koronára való leszállítása iránt. — 17. A tanács jelentése az aradi közúti vasút és téglagyár részvénytársaság által a vállalat megváltására vonatkozólag tett ajánlat tárgyában. — 18. A tanács jelentése az Aradon építendő tűzér-laktanya és lovagló iskola építési terveire a közös hadügyminisztérium részéről tett megjegyzések tárgyában. — 19. Polgármester előterjesztése Urbányi Béla főpénztárnok nyugdíjazása tárgyában. — 20. A tanács előterjesztése, hogy Dank Ferenc, Somogyi István, Kálmán Lajos és Belczér György által emelt új épületek bérjövédelmére a községi adómentesség megadásak. — 21. U. a. hogy f. é. május hónapban elő és leirt állami adó után a megfelelő községi adó elő és leírassák.

Mindenütt kapható

nékülözhetlen fog-erém, 3945

a fogakat tisztán, fehérén és egészségesen tartja.

IDEGENEK ARADON.

— Július 6 —

Fehér Kereszt szálloda. Boskó Krónitz magánzó Bécs. — Fölker Mátyás plébános Ertény. — Fabritzky István mérnök motorgyáros Budapest. — Stasser Lajos m. kir. erdősz. Szepesolász. — Wolff Mór utazó Temesvár. — Farka János vendéglős Kiszentmiklós. — Pálfi Rózi színésznő Budapest. — Pálfi Irén színésznő Budapest. — Pálfi Margit színésznő Budapest. — Bernáth Kálmán mérnök Szeged. — Rosenthal Artur utazó Galdono. — Kálmár Vilmos kereskedő Budapest. — Domay Péter mérnök Temesvár. — Melchior Holzgeton százados Bécs. — Székely Vilmos utazó Budapest. — Winter Sándor máv. raktárnok Mezótúr. — Pálffy Pál m. kir. főbányabiztos Nagybánya. — Román Bernát utazó Bécs. — Braun Ignác utazó Budapest. — Beck Jenő kereskedő Szeged. — Fiola Ernő utazó Budapest. — Wullschlegel Gusztáv utazó Genoa. — Krausz Ignác utazó Bécs. — Rónay Béla százados Szeged. — Leichtag Sándor utazó Budapest. — Rosenbaum Nándor utazó Budapest. — Lischauer Adolf utazó Budapest. — Kálmán Géza utazó Buda-

pest. — Benedek Farkas utazó Budapest. — Hacker Emil utazó Budapest. — Fenyves Nándor utazó Budapest. — Boda L. Pál utazó Budapest. — Glück Manó utazó Budapest. — Salamon Dezső utazó Budapest. — Joanovits Sándor alispán Temesvár. — Gyulai főmérnök Temesvár. — Elek Tivadar titkár Budapest. — Weiner Sándor főmérnök Budapest. — Bene N. n.áv. felügyelő Budapest. — Képesy Árpád min. tan. Budapest. — K. Szende Zsigmond máv. főellenőr Budapest. — Krauszhaas Károly igazgató Budapest. — Lilienberg Sándor Arad. — Grünawig Soma utazó Budapest. — Lantos M. kereskedő Budapest. — Molnár Sándor főgimnáziumi tanár Szeged. — Sulej József főgimn. tanár Szeged. — Hatosig Ignác máv. főmérnök Budapest. — Fehér Fülöp utazó Budapest. — Hilvert Manó vasuti biztos Budapest. — Müller N. főmérnök Budapest. — Brauer Gyula utazó Budapest. — Lészai József földbirtokos Nagynyed. — Ruppner Vilmos utazó Nagyvárád. — Hark S. ezredes Nagyvárád. — Müller Gyula utazó Budapest. — Stern Gyula utazó Budapest. — Urbán Henrik utazó Budapest. — Váci Béla földbirtokos Apáca. — Vészi Károly földbirtokos Apáca. — Forgó József kereskedő Kamarás. — Fekete Gyula földbirtokos M. Bodzás. — Grosz Henrik magánzó Tenke.

Központi szálloda. Ueberal Márk vendéglős Kisjenő. — Sall Antal vállalkozó Budapest. — Klausner Jakab végrehajtó Buttyin. — Winter Miksa kereskedő Bécs. — Orel Dezső birtokos Gyertyámos. — Jonassim Péter uradalmi titkár Buda. — Müller Herman kereskedő Bécs. — Feincuchen Bernát birtokos Lemberg. — Hováth Lajos birtokos Szeged. — Martics István birtokos Ujszentanna. — Telkes Ernő igazgató Szeged. — Seidner Sándor birtokos Berzova. — Teitelbaum Artur birtokos Temesvár. — Kun Albert utazó Budapest. — Székely Győző magánzó Gyertyámos. — Braun Manó utazó Budapest. — Kugel Károly kereskedő Brád. — Weisz Mihály igazgató Budapest. — Walter Kálmán utazó Budapest. — Spitz József fakereskedő Zám. — Farkas Herman gyáros M. Váráhely. — Sternheim Manó kereskedő Lugos. — Halle Samu kereskedő Temesvár. — Nikora Kornél dr. ügyvéd Temesvár. — Futó Ferenc plébános Okör. — Sanderly István gyáros Saa. — Pausich Aladár dr. közjegyző Nagytak. — Unger Péter utazó Bécs. — Zimlich Lajos utazó Bécs.

Nyári színház.

Szombaton, 1906. évi július hó 7-én.

A gyöngyélet.

Énekes vígjáték 3 felvonásban. Írták: Sylvane és Mouzey Roon. Fordította: Molnár Ferenc. Zenéjét összeállította: Békési Ferenc. A dalok verses szövegét írta: Mérel Adolf.

SZEMÉLYEK:

D'Ombellesné	Bácsné.	Joseph, inas	Faludi K.
Solange	Kőrössi Juci.	Brochard	Várnai Jenő.
Lili	Szilágyi R.	Daumel	Beregi S.
Flechoisne	Zalai Margit.	Bourache	Mariházi M.
Georgette	Zsigmondi A.	Mufflot	Szathmári A.
D'Ombelles	Déli Lajos.	Trimballe	Kulcsár L.

Kezdete este 8 órakor.

NYILTÉR.*

Katonazene!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy

ma, szombaton este

a cs. és kir. 83. gyalogezred zenekara Zellner Sándor új karmester ur vezetésével a

„Fehér Kereszt” szálloda télikertjében nagy

hangversenyt rendez.

— Kezdete este 8 órakor. —

Kiváló tisztelettel
Braun Gusztáv.

A minis. vasúts- és közlekedési miniszter ut. által jóváhagyott

Aradvármegye

nagy fali

Térkép

108—144 cm. nagyságban, melynek eddigi ára 10 korona volt, leszállított áron

4 koronáért

vászonra huzva 7 korona,

vászonra huzva léccelkel ellátva 8 koronáért

kapható

Kiadóhivatalunkban.

Tekintve, hogy az egész készlet tulajdonunkba ment át, ajánljuk a sürgős megrendelést, mert ha a készlet elfogy, úgy többé nem lesz az ily poton áron beszerezhető.

Nyári menetrend.

Érvényes 1906. évi május hó 1-től.

Arad-Budapest.									
Állomások	Szv.	Gyv.	Szv.	Gyv.	Szv.	Gyv.	Szv.	Gyv.	Szv.
Arad ... ind.	5:20	8:18	11:25	4:16	4:51	9:30			
Sofronya ...	5:25		11:41		5:09	9:35			
Kürtics ...	5:30	8:36	11:55	4:36	5:25	10:40			
Lökősháza ...	5:35		12:10		5:44	10:45			
Bánhidai major ...	5:40		12:16		5:51				
Országut ...	6:02				5:58				
Kétegyháza ...	6:10	9:00	12:26	4:59	6:05	10:49			
Rigys ...	6:11	9:01	12:34	5:00	6:06	10:50			
Békes-Csaba ...	6:24		12:47		6:11				
Békes-Földvár ...	6:35	9:19	12:59	5:17	6:21	11:21			
Békes-Csaba ...	6:43	9:23	1:29	5:20	7:17	11:23			
Békes-Földvár ...	6:56		1:42	5:31	8:22	11:33			
Mezőberény ...	6:57		1:44	5:32	8:23	11:34			
Gyoma ...	7:07	9:42	1:54		8:29	12:11			
Gyoma ...	7:31	10:02	2:18	5:59	8:47	12:49			
Mezőtar ...	7:36	10:07	2:25	6:04	8:52	12:54			
Pusztá-Pó ...	8:02	10:29	2:53	6:24	9:18	1:04			
Pusztá-Pó ...	8:03	10:30	3:05	6:25	9:19	1:05			
Pusztá-Tenyő ...	8:27		3:28		9:43	1:28			
Szajol ...	8:39		3:42		10:05	1:40			
Szajol ...	8:52	11:00	3:56	6:55	10:18	1:53			
Szolnok ...	9:10	11:12	4:13	7:07	10:36	2:05			
Szolnok ...	9:17	11:19	4:24	7:18	10:47	2:16			
Ujszász ...	9:44	11:35	4:46	7:39	11:08	2:38			
Ujszász ...	9:49	11:36	4:49	7:42	11:11	2:41			
Tápió-Györgye ...	10:08		5:05		11:30	3:00			
Tápió-Szele ...	10:19		5:17		11:41	3:11			
Nagy-Kata ...	10:47		5:43		12:09	3:39			
Tápió-Szele ...	11:04		5:59		12:26	3:56			
Suly-Sáp ...	11:17		6:11		12:39	4:09			
Mende ...	11:31		6:25		12:53	4:23			
Gyömrő ...	11:39		6:33		13:01	4:31			
Maglód ...	11:46		6:40		13:08	4:38			
Rákos ...	12:11	12:59	7:05	9:35	13:34	5:04			
Köbánya fel. p. u. ...	12:17		7:11		13:40	5:10			
Budapest k. p. u. ...	12:25	1:10	7:19	9:35	13:48	5:18			

Budapest-Arad.									
Állomások	Tv. sz.	Gyv.	Szv.	Gyv.	Szv.	Gyv.	Szv.	Gyv.	Szv.
Budapest kpu. ... ind.	—	7:25	8:00	2	12:20	10:16			
Köbánya felső p. u. ...	—	7:37	8:10	2:13	12:30	10:26			
Rákos ...	—	7:37	8:17	2:13	12:37	10:33			
Maglód ...	—	—	8:44	—	1:18	10:53			
Gyömrő ...	—	—	8:52	—	1:26	11:03			
Mende ...	—	8:04	9:00	—	1:36	11:12			
Suly-Sáp ...	—	—	9:11	—	1:52	11:3			
Tápió-Szele ...	—	—	9:21	—	2:07	11:31			
Nagy-Kata ...	—	—	9:41	3:04	2:32	11:53			
Tápió-Szele ...	—	—	9:58	—	2:52	12:12			
Tápió-Györgye ...	—	—	10:09	—	3:04	12:23			
Ujszász ...	—	8:59	10:24	—	3:21	12:37			
Ujszász ...	—	8:59	10:27	8:36	3:41	12:38			
Szolnok ...	—	9:16	10:50	8:53	4:07	12:53			
Szolnok ...	2:55	9:23	11:09	4:00	4:14	1:06			
Szajol ...	3:12	9:36	11:23	4:13	4:33	1:26			
Pusztá-Tenyő ...	3:37	—	11:36	—	4:47	2:05			
Pusztá-Pó ...	3:55	—	11:49	—	5:00	2:18			
Mezőtar ...	4:22	10:04	12:05	4:42	5:25	2:36			
Gyoma ...	4:45	10:05	12:10	4:43	5:26	2:37			
Gyoma ...	5:13	10:28	12:33	5:02	5:55	3:07			
Mezőberény ...	6:07	—	1:04	5:22	6:33	3:11			
Békes-Földvár ...	6:20	—	1:13	5:30	6:41	3:19			
Békes-Földvár ...	6:23	—	1:15	5:32	6:43	3:21			
Békes-Csaba ...	6:42	11:11	1:23	5:43	7:04	4:04			
Rigys ...	7:09	11:13	2:05	5:53	7:29	4:24			
Kétegyháza ...	7:21	—	2:17	—	7:39	4:36			
Kétegyháza ...	7:43	11:30	2:29	6:16	7:56	4:48			
Országut ...	7:47	11:30	2:34	6:11	7:59	4:51			
Bánhidai major ...	7:58	—	—	—	8:08	5:00			
Lökősháza ...	8:03	—	—	—	8:12	5:04			
Kürtics ...	8:13	—	2:51	—	8:17	5:09			
Sofronya ...	8:36	11:54	3:05	6:35	8:38	5:11			
Arad ...	8:51	—	3:15	—	8:53	5:13			
Arad ...	9:10	12:12	3:29	6:51	9:11	5:27			

Arad-Tóvis.									
Állomások	Tv. sz.	Gyv.	Szv.	Gyv.	Szv.	Gyv.	Szv.	Gyv.	Szv.
Arad ... ind.	10:15	12:22	2:30	4:02	7:05	5:51	8:05	10:15	
Glogovác ...	10:33		2:44	4:13	7:23	6:03	8:17	10:27	
Mondorlak ...	10:43		2:53		7:33	6:13	8:27	10:37	
Györök-Ménos ...	11:10		3:13	4:35	7:50	6:30	8:44	10:54	
O-Paulis ...	11:19		3:20		8:00	6:40	8:54	11:04	
Paulis ...	11:31		3:33	4:46	8:12	6:52	9:06	11:16	
Baraczká ...	11:38		3:39	4:51	8:19	6:59	9:13	11:23	
M.-Radna (é. l.) ...	11:50	12:56	3:49	4:59	8:31	7:11	9:25	11:35	
Milova-Odvos ...		12:57		5:09	8:43	7:25	9:39	11:49	
Konop ...				5:24		7:34		11:59	
Berzova ...				5:40		7:50		12:15	
Soborsin ...				6:03	8:08	8:08	1:08	12:38	
Soborsin ...		1:50		6:55	8:47	8:47	1:17	12:57	
Zám ...		2:09		7:22	9:13	9:13	1:46	1:00	
Mar.-Illye ...		2:31		8:05	9:47	9:47	2:14	1:24	
Déva ...		2:56		8:38	10:27	10:27	2:47	1:57	
Piski ... (é. l.)		3:07		8:52	10:41	10:41	3:01	2:11	
Piski ... (l.)		3:14		9:05	10:57	10:57	3:14	2:24	
Szászváros ...		3:32		9:15	11:24	11:24	3:32	2:42	
Alvinez ... (é. l.)		4:01		10:30	12:04	12:04	4:01	3:16	
Alvinez ... (l.)		4:16		10:45	12:11	12:11	4:16	3:31	
Györök-Ménos ...		4:27		10:56	12:24	12:24	4:27	3:42	
Glogovác ...		4:31		11:00	12:31	12:31	4:31	3:46	
Arad ... 6.		4:31		11:00	12:31	12:31	4:31	3:46	

Arad.									
Állomások	Szv.	Gyv.	Szv.	Gyv.	Szv.	Gyv.	Szv.	Gyv.	Szv.
Tóvis ind.	8:05	10:15	12:25	4:05	6:15	8:25	10:35	12:45	4:05
Gy.-leher.	8:15	10:25	12:35	4:15	6:25	8:35	10:45	12:55	4:15
Alvinez (é. l.)	8:25	10:35	12:45	4:25	6:35	8:45	10:55	13:05	4:25
Alvinez (l.)	8:35	10:45	12:55	4:35	6:45	8:55	11:05	13:15	4:35
Szászváros	8:45	10:55	13:05	4:45	6:55	9:05	11:15	13:25	4:45
Piski (é. l.)	8:55	11:05	13:15	4:55	7:05	9:15	11:25	13:35	4:55
Piski (l.)	9:05	11:15	13:25	5:05	7:15	9:25	11:35	13:45	5:05
Déva	9:15	11:25	13:35	5:15	7:25	9:35	11:45	13:55	5:15
M.-Illye (l.)	9:25	11:35	13:45	5:25	7:35	9:45	11:55	14:05	5:25
Zám	9:35	11:45	13:55	5:35	7:45	9:55	12:05	14:15	5:35
Soborsin	9:45	11:55	14:05	5:45	7:55	10:05	12:15	14:25	5:45
Berzova	9:55	12:05	14:15	5:55	8:05	10:15	12:25	14:35	5:55
Konop	10:05	12:15	14:25	6:05	8:15	10:25	12:35	14:45	6:05
Milova-Odv	10:15	12:25	14:35	6:15	8:25	10:35	12:45	14:55	6:15
M.-Radna (é. l.)	10:25	12:35	14:45	6:25	8:35	10:45	12:55	15:05	6:25
M.-Radna (l.)	10:35	12:45	14:55	6:35	8:45	10:55	13:05	15:15	6:35
Baraczká	10:45	12:55	15:05	6:45	8:55	11:05	13:15	15:25	6:45
Paulis	10:55	13:05	15:15	6:55	9:05	11:15	13:25	15:35	6:55
O-Paulis	11:05	13:15	15:25	7:05	9:15	11:25	13:35	15:45	7:05
Györök-Ménos	11:15	13:25	15:35	7:15	9:25	11:35	13:45	15:55	7:15
Mondorlak	11:25	13:35	15:45	7:25	9:35	11:45	13:55	16:05	7:25
Glogovác	11:35	13:45	15:55	7:35	9:45	11:55	14:05	16:15	7:35
Arad ... 6.	11:45	13:55	16:05	7:45	9:55	12:05	14:15	16:25	7:45

Arad-Temesvár-Józsefváros.									
Állomások	Szv.	Gyv.	Szv.	Gyv.	Szv.	Gyv.	Szv.	Gyv.	Szv.
Arad ... ind.	6:15	12:17	5:00						
Uj-Arad ...	6:25	12:28	5:11						
Nemeth-Ságh ...	6:42	12:44	5:47						
Vinga ...	6:55	12:56	6:14						
Országháza ...	7:06	1:07	6:31						
Merezfalva ...	7:16	1:17	6:41						
Szt.-András ...	7:27	1:28	6:52						
Temesvár-Jv ...	7:44	1:45	7:09						

Temesvár-Józsefváros-Arad.		
----------------------------	--	--

MAGYAR NEMZET TÖRTÉNETE.

Ezer év a magyar nemzet történetéből.

... IRTÁK: ...

SZALAY JÓZSEF és BARÓTI LAJOS.

4 vaskos kötet.

Szalay József alapvető munkáját, melynek e mű jelentős kiadása, a Magyar Tudományos Akadémia a Szilágyi féle nagy jutalommal tüntette ki.

N gyszabású történelmi képgyűjtemény.

1093 a szöveg közé nyomtatott képpel és 97 műmelléklettel.

Ára vászonkötésben, a magyar szent korona dombornyomása képével díszítve 60 korona.

A Mátyás király korabeli Corvina kötéshez hasonló félbőrkötés 70 korona.

Havi részlet 3 korona.

Előfizetési-ír!

Kölemen D. és farsa könyvkereskedése B.apest, IV. Reáltanoda-utca, ezennel megrendelem Szalay József és Baróti Lajos A Magyar Nemzet Története című művet, a mely 4 vaskos kötetben, negyedret alakban, fapentes, tehát soha meg nem sárguló papírosra nyomva és illusztrálva jelenik meg rendkívül díszes kötésben. A teljes mű ára vászonkötésben a magyar szent korona dombornyomása képével díszítve 60 korona. A Mátyás király korabeli Corvina kötéshez hasonló félbőrkötés 70 korona és 3 koronás havi részletfizetésre szállítatik. A részletek a szállítástól kezdődőleg minden hó 1-én fizetendőek mindaddig, míg a mű teljes vételára kiegyenlített nincs. A részletek be nem tartása esetén a folytatódó kötetek a részletek pótlásáig visszatartatnak; a lejárt és le nem fizetett részleteket a cégnek jogában áll, a portó költség hozzászámítása mellett postai megbízással beszedni. A részletek elmulasztása esetében a részletfizetési kedvezmény megszűnik és az egész mű teljes vételára esedékessé válik. A vételár első részlete a mű szállítása utánveendő.

A fenti előfizetési feltételeket tudomásul veszem, külön kikötést nem teszek és a fentiek alapján ezenel megrendelem a fentnevezett munkát koronás vételárért, a teljes mű átvételének kötelezettsége mellett, fizetendő havi koronás részletekben a rendelés keltétől kezdődőleg.

..... könyvkereskedésénél.

Szövegi megállapodások érvénytelenek.

Lakhely és kelet:

Név és állás:

Tessék olvas-
hatóan
aláírni

Az ill. díjgyazék 30. tétele értelmében bélyegmentes.

Telefonszám 10.

HOFFMANN SÁNDOR

ARAD,

S Z I N H Á Z É P Ü L E T.

Nagy alkalmi vétel:

Remek czérna batisztok 27 kraj-
czár métere.

Jól mosható divatos zephyrek
métere 16 kr.

Czérna zephyrek blousokra, meg-
lepő szep minták 45 kr.

Mosó delainek 25 kr. Óriási vá-
lasztékban.

Készpénz vásárlásnál 5% kedvez-
mény leszámittatik.

872

Telefonszám 10.

2596—1906. szám.

Beél község előljáróságától.

Hirdetmény.

Beél község, mint vásárvám-jog tulajdonos a heti és or-
szágos vásárokon gyakorolható helypénzszedési jogot folyó évi
augusztus hó 2-ikán délután 2 órakor a beéli körjegyzői hiva-
tal tanácsstermében tartandó nyilvános árverésen 1907. évi
január hó 1-től 1909. évi december hó 31-ikéig terjedő három
évre haszonbérbe adja.

Kikialtási-ár évi 1980 korona.

Árverelő 180 koronát kötelesek óvadék gyanánt letenni.
Az árverési feltételek a beéli körjegyzői irodában megte-
kinthetők.

Beél, 1906. évi július hó 4-én.

1764

Griffaton Antal,
bíró.

Hanák Sándor,
körjegyző.

Az egyesült acetylen világítási r. t. Budapest délma-
gyarországi vezérképviselői.

KRISER TESTVÉREK

Telefon 765. Temesvár, Józsefváros. Telefon 765.

Ajánljuk portmentes, egyenletes szemnagyságu Car-
bidunkat, mely a gázt lassan fejleszti. 15° Celsiusnál és
760 mm. légnyomásonál 290—300 liter acetylengáz nye-
réséért jótállunk.

Árak:

483

1— 8 mm. kor 84	temesvári raktárunkban.
4— 7 " " 83	
8—15 " " 82	
16—85 " " 81	

(darabokban)

Az 1902. évi versenki ipar és gazdasági kiállításán és az 1901. évi mákói ipar és gazdasági kiállításán a nagy díszoklevéllel kitüntetve.

WEGENSTEIN C. L.

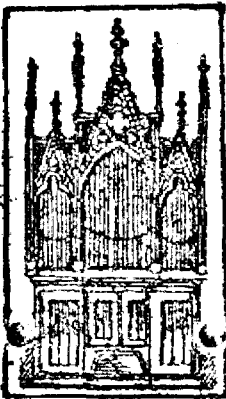
ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI

ORGONA-ÉPÍTŐ MINTÉZET (villamos áramra berend.)
TEMESVÁROTT.

Szállít-küldő, leg-
újabb rendszer szerint
készített

**pneumatikus
orgonákat**

bármily nagyság-
ban a legolcsóbb
árak mellett.

Javítások, átalakítá-
sok és hangolások át-
vétetnek, olcsón és ki-
tűnő szakértelemmel esz-
közöltenek.

Bővebb felvilágosi-
tással és költségvetéssel
szívesen szolgálok.

Az 1896. évi kiállításán
a nagy millenniumi érem-
mel kitüntetve.

3906—1906. tkvi sz.

Hirdetmény.

Kisjenő község telekkönyvei birtokszabályozás következté-
ben átalakítottak és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra
nézve, a melyekre az 1886. évi XXIX. t.-cz. az 1889. évi
XXXVIII. és az 1891. évi XVI. t.-czikkek a tényleges birtokos
tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t.-cz-
ben szabályozott eljárás a tkvi bejegyzések helyesbítésével kap-
csolatosan fogantatott.

Ez azzal a felhívással tétetik közzé:

1. Hogy mindazok, kik az 1886. évi XXIX. t.-cz. 15. és
17. §-ai alapján ide érte e §-oknak az 1889. évi XXXVIII.
t.-cz. 5. és 6. §-ban és az 1891. évi XVI. t.-cz. 15. §-a pont-
jában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. évi XXXVIII.
t.-cz. 7. §-a és az 1891. évi XVI. t.-cz. 15. §-b pontja alap-
ján eszközölt bejegyzések vagy az 1886. évi XXIX. t.-cz. 22.
§-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e
végből törlési keresetüket hat hónap alatt vagyis az 1907. évi
január hó 15. napjáig bezárólag alólírt tkvi hatósághoz nyujt-
sák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő
eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személy-
nek, a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára
nem szolgálhat.

2. Hogy mindazok, a kik az 1886. évi XXIX. t.-cz. 16.
és 18. §-ainak eseteiben — ide érte az utóbbi §-nak az 1889.
évi XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is —
a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében el-
lentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat
hónap alatt, vagyis 1907. évi január hó 15. napjáig bezárólag
nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő
után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog.

3. Hogy mindazok, a kik a tkv. átalakítása tárgyában tett
intézkedések által, nemkülömben azok, a kik az 1. és 2. pont-
ban körül írt eseteken kívül az 1892. évi XXIX. t.-cz. szerinti
eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb
nyert nyilvánkönyvi jogukat bármely irányban sértve vélik —
ide érte azokat is, a kik tulajdonjog arányának az 1889. évi
XXXVIII. t.-cz. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek
találják — e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényü-
ket a tkvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1907. évi január
hó 15. napjáig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem
hosszabbítható záros határidő elmulta után az átalakításkor
közbejött téves bevezetésből származó bármilyen igényeket
jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvénye-
síthetik, az említett bejegyzéseket pedig a törvény rendes útján
és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett, harmadik
személynek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azokat a feleket, a kik hitelesítő bi-
zottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azok-
hoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak vagy ilye-
neket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a tkvi hatóságnál
átvehetik.

Kir. járásbíró, mint tkvi hatóság.

Kisjenőn, 1906. évi július hó 4-én.

Tabajdy,

kir. ítélőtáblai bíró.

10858—1966. kh.

Hirdetmény.

Az aratási idő beálltával az idevonatkozólag fennálló törvényeknek
és szabályrendeleteinek alapján a lakosság érdekeinek megóvása cél-
jából szükségesnek látom a következőket közhírré tenni:

Annak, kinek cselédminőségben, gazdasági munka teljesítésére
szerződik, igazolvánnyal kell bírnia. E nélkül felfogadásuk tilos.

Aratást, hordást, nyomtatást, cséplést s egyáltalában bármely gaz-
dasági munkát nem cselédminőségben szerződésileg elvállalni szándé-
kozó munkásokkal a munka szerződés mindig írásban, a munkások
többségének lakhelyén illetékes Elöljáróság (Aradon Vannay Gyula v.
aljegyző avagy helyettese) előtt kötendő.

Szónát vagy gabonaneműket a földekről éjjel csupán a közeli
tanyákra szabad hordani.

Dinnye vagy kukorica földek őrzése céljából készült kunyhók
közelségében lábas jószágot, vagy majorságot tartani nem szabad.

Érő vagy learatott gabona közelségében tüzet rakni tilos.

Szállmas gabonák nyomtatás végett a város területére való behor-
dása meg nem engedtetik.

A szérüs helyen összehordott gabonaneműk akként helyezendők
el, hogy az asztagvégek között legalább 6 méter üres hely legyen.

A cséplőgép tulajdonosa gép működése színhelyén tűzbiztonság
okáért egy f. cskendőt készítenében tartani köteles.

Gőzerő által (lokomobil) vagy annak megfelelő villamos erő által
hajtott cséplőgépek üzeménél egy kifogástalanul záródó horganybádog-
ból vagy keményfából készült szekrényében a következő anyagok
tartassanak készítenében:

1. 500 gramm Bruns-féle zsirtalanított vatta 50 grammos csomagokban;
2. 8 méter sterlingaze üvegben, 1 méteres csomagokban;
3. 5 drb. mullipolya 8 cmt. széles, 5 méter hosszú;
4. egy drb. flanelpolya, 10 cmt. széles, 5 méter hosszú és egy
drb. flanelpolya 8 cmt. széles, 5 méter hosszú;
5. 2 drb. Esmarch-féle háromszegletes kendő;
6. egy liter 1:1000 oldat sublimat veresre festve. Felírás méreg
sebkimosásra;
7. 500 cm. cinktapsz;
8. egy drb. 8 cm. széles, 3 méter hosszú gummiszövetpólya;
9. egy tucsat közönséges enyvezett vattatábla;
10. 800 gramm tiszta vazelin;
11. egy drb. nagyobb kötszer olló;
12. 20 drb. biztosító tű;
13. néhány tábla vargakerék;
14. 10 drb. fasin 20—60 cm. hosszúságban;
15. egy drb. mosó szappan;
16. egy drb. körömkefe;
17. két törülközőkendő;
18. egy ivópohár;
19. egy evőkanál;
20. egy kaucuk genyecsésze;
21. egy mosdótál;
22. egy drb. Volkman-féle sín és egy karsin fehér bádogból vagy
drótkosárból;
23. 100 grm. törköly vagy szilva pálinka;
24. 100 grm. tiszta borecet.

II. Más mozgató (motorikus) erővel vagy járgánnyal hajtott csép-
lőgépeknél hasonlóan jól zárandó bádog vagy fatartányban az alábbi
anyagok tartandók készítenében:

- a) 200 grm. Bruns-féle zsirtalanított vatta 25 grammos csomagokban;
- b) 2 méter sterlingaze üvegben 1 méteres csomagokban; c) 8 drb. 8
méter széles, 5 méter hosszú mullipolya; d) 2 drb. háromszegletes kendő;
- e) 3 drb. sublimat pastilla fahengerben, felírás méreg, sebvíz, egy
drb. 1 liter vízben oldandó; f) 1 drb. gummi szövetpólya; g) egy drb.
mosó szappan; h) egy drb. körömkefe.

Amennyiben az I. és II. pont alatt említett cséplőgépeknél a most
leírtak tartalmesabb és kifogástalan állapotban levő mentőszekrény
vagy kötszer doboz már volna készítenében, a géptulajdonos új készlet
beszerzésére nem köteles.

III. Kézi erővel hajtott cséplőgépek tulajdonosai ilyen mentőszek-
rények tartására nem kötelesek. A mentőszekrény, illetőleg a kötsze-
rek kellő módon való használhatósága céljából megköveteltetik azonban,
hogy a cséplőgépeknél alkalmazottak közül legalább is két, illetőleg a
II. szám említetteknél egy egyén, még pedig elsősorban a gépész, az
elsősegély nyújtásában kellő jártassággal bírjon. (1876. XIV. t.-c. 40. és 42. §)

A cséplésnél, valamint az asztagok között dohányozni tilos.

A gép tulajdonosa a cséplőgépnél alkalmazott etetőket, fűtőt, a
gépen álló kévevágókat, kéveadogatókat, ugyancsak szecskavágó gép-
nél alkalmazott etetőt köteles az országos gazdasági munkás cseléd-
segélyező pénztárnál baleset esetére biztosítani, kivéve, ha meggyőző-
dött arról, hogy az illető pénztárnál baleset esetére külön is biztosítva
van már. Ha a géptulajdonos ezen kötelezettségnek nem tesz eleget:
a mulasztásból eredő teljes kárért az etetőnek, fűtőnek, kéveadogató-
nak, illetőleg jogutódainak akkor is felelős, ha a munkaközben bekö-
vetkezett baleset körül őt különben semmiféle gondatlanság nem terheli.

A cséplőgépeket csak képesített gépészek és fűtők kezelhetik,
kiknek tiltva van szolgálatuk közben szeszes italok élvezése, továbbá
a gépfelügyelő személyes felelősséggel tartozik, hogy a gép körül ittas
emberek alkalmazását ne nyerjenek.

Fahidon 4000 kg. elegyenlyt meghaladó meggonyok csak akkor szállít-
hatók, ha erről 48 órával előbb a városi mérnöki hivatalnak jelentés tétetett.

Erzeébat, Ségá és Gáj külvárosokban, vagy Poltura városrészben a
takarmány boglyában vagy kazalban csak akkor tartható, ha a boglya
vagy kazal és az ezt környező épületek közt legkevesebb husz méter
üres tér marad, több boglya vagy kazal pedig csak akkor helyezhető
el, ha azok között husz méter üres tér marad.

Arad, 1906. évi június hó 27.

Rendőrkapitányság.

APRÓ HIRDETÉSEK.

A kinek

ismerettség híján

háztartásra,
szőlőre,
szőlővetésre,
szőlővelőre,
szőlőre,
szőlőre,
szőlőre,
szőlőre,
szőlőre,
szőlőre,
szőlőre,
szőlőre,kukorikára,
gundasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége

AKI

eladni kíván

buzort,
szőlőt,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,üzlethez,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

AKI

kérve beszélni kíván

birtokot,
házat
vadászterü-
letet,halászatot,
telket,
kocsit,
lovat,

AKI

munkásokat vőtel vagy bérvétel cél-
jából keresi;

AKI

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbban és észél, ha az

„ARADI KOZLONY“

kísérletet

írását használja.

Női ruhakészítési műtermemben

tűzős fizetőleányok és egy tanuló-
leány felvétetik. Kotsis Ferencné
Bocskay-tér 8. szám I. emelet.

Förrey-utca 7. sz. a.

egy 4 szobás emeleti lakás, fürdő-
szoba stb. mellékhelyiséggel augusztus
1-re kiadó. 1736

Egy jó házból való fiu

tanoncznak felvétetik teljes ellá-
tással Berger Ignác szobafestő
mesternél, Vingán. 1756

Egy jó forgalmu fodrászüzlet

elutazás miatt eladó. Czim a ki-
adóhivatalban. 1761

Eladó.

Egy teljesen jó karban lévő, 6
faútból és 1 kis diványból álló
garnitúra eladó. — Cím a kiadó-
hivatalban.

Lampionok

20 fillértől, conchetti és serpentin
kapható Ingusz I. és Fia könyv-
kereskedésben Aradon, Weltzer
János utca. Telefon 517. 235

Egy jó házból való fiu

tanulónak felvétetik Färber Lajos
és Testvérénél. 1766

18698—1900. sz.

Hirdetmény.

Köztudomásra hozzuk, hogy a
borítaladó és fogyasztási idő tör-
vény megállapítására vonatkozó
utastás értelmében a vidékről a
borszállítás csak is nappal és pe-
dig április hónaptól szeptember
hónap végéig reggel 5 órától este
9 óráig a többi hónapokban pedig
reggel 7 órától este 7 óráig esz-
közlendő.

Arad, 1906. évi június hó 30-án.

A városi tanács.

Vidéki fogyasztási szövetke-
zet részéreüzletvezető
kerestetikfizetés és üzleti nyereség ré-
szesedés mellett.Czim megtudható a kiadóhi-
vatalban. 1568

Csodásan és rögtön hat

lábizzadás ellen

Dr. Tsajkovszky-féle szer

Ha ezen folyadékkal naponta egy-
szer megnedvesítjük a lábakat, ak-
kor kétszeri alkalmazás után telje-
sen és biztosan megszűnik a cipők,
illetőleg a lábak undorító bűze.

Egy üveg ára 1 korona.

Főraktár: 3871

G. Földes Kelemen

gyógyszerésznél

Arad, Deák Ferencz-utca.

MOLL-FÉLE
SEIDLITZ-PORA MOLL A-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása legmakacsabb gyomor-
bajok, testi bántalmak, gyomorgörös és gyomorhév, rögzött székrekedés,
máj bántalmak, vértelenség, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen
a jeles házi szer, mely évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett. — Ára egy
lepecsételt eredeti doboznak 2 korona. — Hamisítások törvényileg fenytetnek.MOLL-FÉLE
SÓS-BORSZESZMoll-féle feliratu ónozáttal elzárva van. A Moll-féle sóborszesz ne-
vezetesen mint fájdalomcsillapító bedörzsölési szer, köszvény,
csúsz és a meghűlés egyéb következményeinek legismertesebb nép-
szer. — Egy ónozott eredeti üveg ára 1 kor. 90 fill.

MOLL-féle gyermekszappan.

Legfinomabb, egészen új rendszer szerint előállított gyermek és hölgyiszappan gyer-
mek és felnőttek okserü bőrápolása. Egy darab ára 40 fill. 5 darab kor. 1-80 fill.
Minden darab gyermekszappan a MOLL-védjeggyel van ellátva. — Főszékhely:

MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által.

Bécs, I., Tuchlauben 9. sz.

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíttetnek.
A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjeggyel ellátott ké-
szítményeket kérni. Aradon kapható: FÖLDES KELEMEN és HAJÓS ÁRPAD
gyógyszertárban. 3804

Bonnét keresek

3 és 5 éves gyermekeimhez, ma-
gyar és német nyelvet és a ház-
tartásban is segédkeztetést kívánok.
Fizetés 20 kor. és teljes ellátás-
sal. Schillinger József, Kiskunö. 1763

Kerestetik

egy 2-3 szobás lakás, fürdőszo-
bával, esetleg kis magános ház,
lehetőleg a főter közelében. Aján-
latokat a kiadóhivatal továbbítja.Vendéglő és sörcsarnok
megnyitás!Van szerencsém a n. é. közön-
ség b. tudomására hozni, hogy az
igazságügyi palotával szemben, az új
luth. bérházban egy a kor modern
igényeinek mindenben megfelelősörcsarnokot
nyitottam.Kitünő jó magyar konyha. Na-
ponta friss csapolású kőbányai
sör, friss villásreggeli és hideg
felvágott kapható.Tisztán kezelt italokról, vala-
mint pontos kiszolgálásról gondos-
kodva van. — A m. t. közönség
b. pártfogását kérve, maradtam ha-
zafias tisztelettel

Zámbó Samu,

1277

vendéglős.

160 drb 5 hónapos

kondorszörü

mangolicza malac

és 8 drb

1745

simenthali-berni

faj tehén eladó.

Posta, táv. rda: Seprős.

Kralovánszky Kálmán.

Schweitzli himzés maradékok félárban, czérna és pamutvászon maradékok!

OCCASIO!

Mosó-áruinknál tetemes árleszállítást eszközöltünk. Kedvező
alkalom új divatos cikkeket olcsón vásárolni.

Maradékok ez idényből származó anyagokból féláron.

Nagy szállítmány érkezett pamut-vászon maradékokból, mé-
terenként 10—15 krajezár; olcsóbb mint végből.

Maradékok 3—6—8 méterig.

Rosenblüh H. és Társa.

3811

Schweitzli himzés maradékok félárban, czérna és pamutvászon maradékok!

